

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Sylvie Řezáčová

**Sledování dětské pornografie a jeho souvislosti se
sexuálními preferencemi a chováním**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Klára Bártová, Ph.D. et Ph.D.

Studijní program: Studium humanitní vzdělanosti

Praha 2023

Prohlášení

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Sledování dětské pornografie a jeho souvislosti se sexuálními preferencemi a chováním potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 23. 6. 2023

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala v první řadě vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Kláře Bártové, Ph.D. et Ph.D za předávání přínosných rad a optimismu, se kterými mě trpělivě vedla až k dokončení práce. Poděkovat bych také chtěla svým kamarádům z famfrpálu, kteří mi byli psychickou podporou a motivací.

ABSTRAKT

Konzumace dětské pornografie se pojí s viktimizací dětí jak při tvorbě tohoto materiálu, tak při jeho distribuci. Z tohoto důvodu je zásadní znát souvislosti mezi sledováním dětské pornografie, sexuálními preferencemi, chováním a dalšími charakteristikami, abychom mohli odlišit osoby sledující tento typ pornografie od osob nesledujících. Cílem této studie bylo ověřit předpokládané souvislosti a to na reprezentativním vzorku 5023 mužů a 5021 žen z České republiky. Data byla sesbírána v roce 2016 pomocí online dotazníků a to v rámci projektu zaštiťovaného Národním ústavem duševního zdraví a Fakulty humanitních studií UK. Na těchto datech byly provedeny statistické analýzy ověřující souvislost sledování dětské pornografie s několika proměnnými. Výsledky ukázaly, že u mužů sledování dětské pornografie významně souvisí s hypotetickým sexuálním kontaktem s dětmi, s častým sledováním běžné heterosexuální a homosexuální pornografie, s větším počtem další parafilní pornografie, kterou sledovali, se sexuálním zneužitím v dětství, a také se všemi třemi dimenzemi pedofilního a hebefilního zájmu (preferenze, vzrušení a fantazie). U žen sledování dětské pornografie souvisí s častým sledováním běžné heterosexuální a homosexuální pornografie, s větším počtem další parafilní pornografie a s dimenzemi pedofilního a hebefilního zájmu pouze na úrovni středního zájmu. Naopak u žen se nepotvrdila souvislost s hypotetickým sexuálním kontaktem s dětmi, se sexuálním zneužitím v dětství a ani u jednoho pohlaví s počtem dlouhodobých vztahů.

KLÍČOVÁ SLOVA

pornografie, parafilie, dětská pornografie, pedofilie, hebefilie, sexuální preference

ABSTRACT

The consumption of child pornography is linked to the victimization of children both in the process of making and distributing this material. Therefore, it is crucial to know the relationship between the consumption of child pornography and sexual preferences, behavior and other characteristics, to be able to differentiate individuals who consume this type of pornography from those who don't. The aim of this study was to verify the anticipated relationships on a representative sample of 5 023 men and 5 021 women from the Czech Republic. The data were collected in 2016 as a part of a research project supported by the National Institute of Mental Health and the Faculty of Humanities of Charles University. Statistical analyses were conducted to assess the relationship between the consumption of child pornography and several other variables. The results have shown, that among men the consumption of child pornography is significantly linked to the hypothetical sexual contact with children, to frequent consumption of non-paraphilic heterosexual and homosexual pornography, to a higher number of other paraphilic types of consumed pornography, to being sexually abused as a child and also to all three dimensions of pedophilic and hebephilic interest (preference, arousal and fantasies). Among women the consumption of child pornography is linked to frequent consumption of non-paraphilic heterosexual and homosexual pornography, to a higher number of other paraphilic types of consumed pornography and to all dimensions of pedophilic and hebephilic interest but only at the level of medium interest. On the other hand, among women no link was found to the hypothetical sexual contact with children, to being sexually abused, and among neither of the genders was a significant link to the number of long-term relationships.

KEYWORDS

pornography, paraphilia, child pornography, pedophilia, hebephilia, sexual preferences

Obsah

Obsah	Chyba! Záložka není definována.
Úvod.....	7
1 Teoretická část	9
1.1 Parafilie	9
1.1.1 Typy parafilí	9
1.2 Pedofilie a hebefilie.....	12
1.2.1 Rizikové faktory	13
1.2.2 Diagnostické metody	14
1.2.3 Klíčové dimenze pedofilie a hebefilie	15
1.2.4 Výskyt pedofilie a hebefilie.....	16
1.2.5 Rozdíly mezi pohlavími.....	17
1.3 Pornografie.....	17
1.3.1 Obsah, forma a sledování pornografie.....	18
1.3.2 Dětská pornografie.....	19
1.3.3 Problematika dětské pornografie	19
1.3.4 Oběti dětské pornografie.....	20
1.3.5 Delikventi.....	21
1.4 Sledování dětské pornografie	22
1.4.1 Souvislost s pácháním násilných činů	22
1.4.2 Souvislost se sledováním pornografie obecně	24
1.4.3 Souvislost se sexuální historií.....	25
1.4.4 Souvislost s pedofilí a hebefilií.....	26
1.4.5 Souvislost s dalšími charakteristikami.....	28
2 Empirická část.....	30

2.1	Cíle studie a výzkumné hypotézy	30
2.2	Metody	32
2.2.1	Vzorek.....	32
2.2.2	Sběr dat	32
2.3	Analýza dat.....	34
2.3.1	Transformace proměnných	34
2.3.2	Průběh analýzy.....	35
2.3.3	Deskriptivní analýza dat	36
2.3.4	Dětská pornografie a sexuální kontakt s dětmi	38
2.3.5	Dětská pornografie a další druhy pornografie	39
2.3.6	Dětská pornografie a sexuální historie.....	41
2.3.7	Dětská pornografie, pedofilie a hebefilie.....	42
2.4	Diskuze.....	44
2.5	Limity a návrhy na další zkoumání	47
3	Závěr	49
	Seznam použité literatury	50

Úvod

Přestože je výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií v České republice nelegální, nejedná se o zcela ojedinělý jev. Jen za posledních 6 let bylo na internetu zaznamenáno přes milion a půl vyobrazení sexuálního zneužívání dětí (Internet Watch Foundation, 2022). Z toho je patrné, jak zásadní negativní dopad má výroba dětské pornografie, a proto je také nutné zkoumat, jací lidé tvoří poptávku po takových materiálech. Množství předchozích výzkumů se zabývalo pouze muži obviněnými z držení dětské pornografie, nebo muži označenými za pedofily, ovšem ani jedna tato skupina nepostihuje všechny osoby, které sledují dětskou pornografii (Dombert et al., 2016; Svedin et al., 2011). Podobně jako ne všichni přímí sexuální delikventi jsou pedofilní (Seto et al., 2006), ani všichni sledující dětské pornografie nesdílejí tuto sexuální preferenci (McCarthy, 2010), a zároveň jen část osob nakládajících s dětskou pornografií bude identifikována a zadržena (Seto et al., 2011). Proto abychom si mohli udělat přesnější obrázek o výskytu pedofilie a hebefilie a o různých faktorech, které tyto preference ovlivňují, potřebujeme pracovat s daty naměřenými mezi běžnou populací.

V teoretické části této práce se v první kapitole zaměřuji obecně na parafilie a jejich diagnostiku, konkrétně pedofilie a hebefilie je přiblížena ve druhé kapitole. Třetí kapitola se věnuje problematice pornografie včetně dětské pornografie, jejím obětem a konzumentům. Ve čtvrté kapitole jsou předestřeny již nalezené souvislosti se sledováním pornografie. Tyto souvislosti jsem operacionalizovala v empirické části, kde následně prezentuji výsledky výzkumu a diskutuji o jejich významu.

Ve svém výzkumu se věnuji jak mužům, tak ženám z České republiky, kteří sledují dětskou pornografii. Využívám teorie a předpoklady o charakteristikách osob sledujících dětskou pornografii pocházející z menších vzorků obviněných či léčených mužů a aplikuji je na běžnou populaci. Fenomémem dětské pornografie se zabývám jednak v souvislosti s konzumací běžné pornografie a pornografie zobrazující jiné parafilní preference, ale také v kontextu dalších dimenzí, které slouží jako ukazatele pedofilního a hebefilního zájmu (konkrétně sexuální preference dětí, představy sexuální aktivity s dětmi a vzrušení z těchto aktivit). V práci zohledňuji také intimní minulost jedinců zahrnující zkušenost se sexuálním zneužitím v dětství. Protože zatím není mnoho studií, které by srovnávaly sledování dětské

pornografie s projevy pedofilie, se sledováním pornografie obecně i s osobní sexuální historií, a to na reprezentativním vzorku, má tento výzkum možnost zjistit, čím se liší skupina lidí konzumujících dětskou pornografii od lidí nesledujících tento typ pornografie.

1 Teoretická část

1.1 Parafilie

Pojem parafilie je složen ze slov para (mimo) a filia (láska) a dá se tedy přeložit jako láska k něčemu mimo normu (Wiederman, 2003). V DSM-5 označuje jakýkoli „*intenzivní a přetrvávající sexuální zájem jiný než ten o genitální stimulaci či o přípravné mazlení s fenotypově normálními, fyzicky zralými, souhlasícími lidskými partnery ... nebo jakýkoli sexuální zájem větší nebo stejně velký jako zájem o běžné sexuální aktivity*“ (APA, 2013, str. 685). Při hodnocení významnosti parafilie se berou v potaz sexuální představy, tužby a chování v porovnání s běžnými sexuálními zájmy.

Parafilie se rozlišují na nezvyklé preference aktivit a nezvyklé preference objektů zájmu, přičemž nezvyklé preference aktivit se dají dále dělit na poruchy dvoření, které označují odchylky v dílčích projevech námluvného chování, a algolagnické poruchy, které zahrnují bolest. Parafilie týkající se sexuálních aktivit mohou zahrnovat přetrvávající zájem o pleskání, bičování, řezání, svazování nebo škrcení druhé osoby. K parafilii, které se týká objektu zájmu, se řadí intenzivní nebo preferovaný sexuální zájem o děti, mrtvolu, zvířata nebo objekty (APA, 2013).

O parafilní poruchu se jedná tehdy, když jedinci parafilie způsobuje distres nebo když její uspokojení ohrožuje či zraňuje jeho nebo druhé. Parafilie je nutnou podmínkou parafilní poruchy, ale pokud nemá žádné výše zmíněné negativní dopady, není nutný klinický zásah. Není neobvyklé, že jedinec má dvě a více parafilii, které spolu mohou více či méně souviset. Více parafilii může být také spojeno s obecnou náchylností k odchylkám v psychosexuálním vývoji (APA, 2013).

1.1.1 Typy parafilii

Mezi časté parafilie, které jsou popsány v DSM-5, patří voyeurismus, exhibicionismus, frotérismus, sexuální masochismus a sadismus, fetišismus, transvestitismus a zoofilie (sexuální zaměření na zvířata; APA, 2013). V příručce MKN-10 (WHO, 1993), která se používá v České republice, jsou navíc popsány mnohočetné poruchy sexuální preference, které označují kombinaci různých parafilii u jednoho jedince.

Voyeurismus

Podle MKN-10 je voyeurismus „vracející se nebo přetrvávající tendence dívat se na osoby v sexuálním nebo intimním chování, jako je svlékání, aniž o tom pozorovaný objekt ví. Obyčejně vede k sexuálnímu vzrušení a masturbaci“ (WHO, 1993, str. 242). V DSM-5 je minimální věk pro diagnostikování voyeuristické poruchy 18 let, protože v pubertě se může jednat o normální sexuální zvědavost. Výskyt této parafilní poruchy se mezinárodně odhaduje na 12 % mužů a 4 % žen (APA, 2013). V České republice se zase k této preferenci hlásí 16,6 % mužů a 6,4 % žen (Bártová et al., 2021).

Exhibicionismus

Jedná se o „recidivující nebo přetrvávající tendenci ukazovat genitál cizím lidem (obvykle opačného pohlaví) nebo lidem na veřejných místech bez výzvy nebo záměru intimního kontaktu. Sexuální vzrušení se obvykle, ale ne vždy, dostavuje v době expozice a tento čin je obvykle následován masturbací“ (WHO, 1993, str. 242). Nejvyšší předpokládaný výskyt poruchy je podle DSM-5 mezi muži 2-4 % a u žen se odhaduje na nižší (APA, 2013). V České republice se vyskytuje u 3 % mužů a 1,5 % žen (Bártová et al., 2021).

Frotérismus

Podle DSM-5 se jedná o „opakující se a intenzivní sexuální vzrušení z dotýkání se nebo otírání o osobu bez jejího souhlasu, které se projevuje představami, tužbami nebo chováním“. S frotéristickou poruchou souvisí obecná hypersexualita a výskyt dalších parafilií. Frotéristické jednání se může objevit v běžné populaci až u 30 % mužů, mezi klinickými pacienty s hypersexualitou a parafiliiemi 10-14 % splňuje kritéria frotéristické poruchy. Žen s touto poruchou je podstatně méně. (APA, 2013). Podle českého výzkumu tyto aktivity preferuje 12,7 % mužů a 3,9 % žen (Bártová, 2021).

Sexuální sadismus a masochismus

V MKN-10 je jako sadomasochismus popsána „preference sexuální aktivity, která zahrnuje působení bolesti, ponížení nebo omezování osobní svobody. Jestliže subjekt raději takovou stimulaci přijímá, jde o masochismus, jestliže jí sám provádí, pak jde o sadismus. Subjekt často pociťuje sexuální vzrušení jak ze sadistických, tak masochistických aktivit“ (WHO, 1993). DSM-5 konkrétněji popisuje masochismus jako intenzivní vzrušení, když se osoba

nechá ponižovat, znehybnit a týrat druhou osobou a sadismus jako vzrušení z fyzického či psychického utrpení druhé osoby. Pokud osoby na základě těchto parafilních tendencí nepocítují úzkost, posedlost, hanbu nebo stud, nejsou jimi omezováni v dosažení osobních cílů a v případě sadismu je neuskutečnili na nesouhlasící osobě, nejde o sadistickou a masochistickou poruchu, ale sadistický a masochistický sexuální zájem. Se sadistickou a masochistickou poruchou se může pojít časté sledování pornografie s touto tematikou a další parafilní poruchy jako například fetišistický transvestitismus.

Fetišismus

Podle MKN-10 je fetišismus definován jako „*spoléhání na některé neživé předměty jako stimulus pro sexuální vzrušení a sexuální uspokojení. Mnohé fetiše jsou ve vztahu k lidskému tělu, jako oděvní součásti a obuv. Jiné běžné příklady jsou charakterizovány určitou strukturou, jako guma, plastické hmoty a kůže. Fetiše se různí ve své důležitosti pro daného jednotlivce. V některých případech jednoduše slouží ke zvýšení sexuálního vzrušení, které je docilováno normálními cestami (např. má-li na sobě část oděvu, který nosil partner)*“ (WHO, 1993, str. 241). Objekty fetiše mohou být také různé části těla. O fetišistickou poruchu se nejedná, pokud jedinci nezpůsobuje distress. Aktivita s daným objektem zájmu také mohou být součástí běžných sexuálních aktivit. Podle DSM-5 fetišistická porucha byla zaznamenána pouze v klinických vzorcích a téměř výlučně mužů (APA, 2013). Podle českého celonárodního výzkumu však preferenci pro fetišistické aktivity má 10,1 % mužů a 2,4 % žen (Bártová, 2021).

Transvestitismus

V MKN-10 je za fetišistický transvestitismus označeno „*nošení šatů opačného pohlaví, aby se dosáhlo sexuálního vzrušení a aby se vytvořilo vzezření osoby opačného pohlaví. Fetišistický transvestitismus je odlišen od transsexuálního transvestitismu svou jasnou souvislostí se sexuálním nabuzením a silným přáním odstranit oblečení, jakmile se dostavil orgasmus a sexuální nabuzení klesá. Může se vyskytovat jako časnější fáze ve vývoji transsexualismu*“ (WHO, 1993, str. 242). Transvestitismus je někdy doprovázen autogynefilií, což je u mužů sexuální vzrušení z představy sebe sama jako ženy (APA, 2013). V Česku má preferenci pro aktivity spojené s transvestitismem 1,1 % mužů a 0,3 % žen, s autogynefilií 1,7 % mužů a s autoandrofilii 0,8 % žen (Bártová, 2021).

1.2 Pedofilie a hebefilie

Dva typy parafilii, kterými se budu v této práci nejvíce zabývat, jsou pedofilie a hebefilie. Pedofilie se vyznačuje „*přetrvávajícími a intenzivními sexuálními vzrušujícími představami, touhami nebo chováním, která zahrnují sexuální aktivitu s prepubescentním dítětem*“ (APA, 2013, str. 697). Pro definování pedofilie je důležitý právě věk nástupu puberty, a to proto, že vývoj sekundárních pohlavních znaků je daný a objektivní jev, na rozdíl od státem určeného věku, od kterého je povolen legální sexuální styk (Seto, 2004).

V DSM-5 jsou popsány následující kritéria pro diagnostikování pedofilie:

- A. *Intenzivní sexuální vzrušující představy, touhy nebo chování, která zahrnují sexuální aktivitu s prepubescentním dítětem (13 let a méně), které přetrvávají po dobu minimálně 6 měsíců.*
- B. *Jedinec jednal na popud těchto sexuálních tužeb nebo mu tyto tužby a představy působily značný distres či mezilidské problémy.*
- C. *Jedinec má 16 a více let a je alespoň o 5 let starší než děti zmíněné pod kritériem A.*

Rozlišovat se může výlučná a nevýlučná pedofilie podle toho, jak jedince přitahují dospělé osoby. Dále se může zaměřovat na chlapce, dívky nebo oboje. Pokud si jedinci stěžují na psychické problémy způsobené jejich sexuálními preferencemi dětí, je možné je diagnostikovat pedofilní poruchou. Ovšem jestli nepociťují hanbu, stud či úzkost vycházející z těchto tužeb, nejsou jimi omezeni (subjektivně či objektivně) a zároveň podle vlastního svědectví ani trestních záznamů nejednali na jejich popud, mají tito jedinci pedofilní preferenci a nikoli pedofilní poruchu (APA, 2013). Jedním z ukazatelů, které také mohou pomoci diagnostikovat pedofilii, je časté sledování pornografie zobrazující prepubescentní děti. Je tomu tak proto, že jedinci si spíše vybírají typ pornografie, který odpovídá jejich sexuálním zájmům (Seto et al., 2006). Podle kritéria A by projevy spojené s pedofií měly přetrvávat alespoň 6 měsíců, aby bylo jisté, že sexuální preference dětí není pouze přechodná. Přestože se pedofilní preference podle výpovědí pedofilů projevuje už v pubertě, je obtížné ji v tomto věku odlišit od běžné sexuální preference vrstevníků, a proto je pro diagnózu stanoven minimální věk 16 let a věkový rozdíl od preferovaných dětí alespoň o 5 let (APA, 2013).

Přestože pedofilie se často zaměňuje za sexuální delikvenci, jen okolo 50 % pachatelů sexuálních deliktů na dětech je diagnostikováno jako pedofilové (Seto, 2004) a jen necelá čtvrtina z nich preferuje výlučně děti před dospělými (McCarthy, 2010). I podle studie Blancharda et al. (2009a) je pro přesnější definování pedofilní preference důležité nejen, že je tento zájem pro daného jedince intenzivní, ale také že je výraznější než jeho zájem o dospělé osoby. Kupříkladu právě jedinci, kteří podle penilní pletysmografie¹ reagovali na podněty s dětmi v absolutní míře málo, ale přesto více než na podněty s dospělými osobami, spáchali v průměru více sexuálních trestných činů vůči dětem.

Hebefilie

Hebefilie není v DSM-5 popsána jako samostatná preference, ale spadá pod pedofilii. Jedná se o zájem o pubescentní děti přibližně ve věku 11 až 14 let. Blanchard et al. (2009b) ve své studii pomocí penilní pletysmografie porovnali reakce 2304 mužů na děti různého věku a zjistili, že určitá skupina mužů byla nejvíce přitahována právě dětmi v pubescentním věku (více než mladšími dětmi a než dospělými). Proto by hebefilie měla být odlišena od pedofilie, jelikož se týká specifické skupiny jedinců.

1.2.1 Rizikové faktory

Asocialita či asociální porucha osobnosti souvisí s pedofilní poruchou a to tak, že jedinci s oběma poruchami mohou s větší pravděpodobností sexuálně zneužít dítě. Na druhou stranu tyto jedinci mohou napadnout dítě, i když je primárně přitahují dospělé osoby, jen kvůli jeho relativní dostupnosti (APA, 2013). Dále může pedofilie souviset s prostředím, ve kterém jedinci vyrůstali, neboť pedofilní muži často popisují, že byli v dětství zneužiti (Smallbone & McCabe, 2003; Marschall & Marschall, 2000 in Seto, 2004). Nebezpečí sexuálního zneužití dítěte zvyšují i poruchy z užívání návykových látek, když na jedince, kteří mají primární zájem o dospělé osoby, tyto látky působí dezinhibičně (APA, 2013).

Průzkum Savoie et al. (2021) se zabýval různými spojitostmi s pedofilním a hebefilním zájmem. Nalezla se silná souvislost s duševním zdravím a osobními problémy, s dalšími parafilními a také s již zmíněným sexuálním zneužitím v dětství. Z 358 mužů, kteří měli sexuální zájem o děti, 8,6 % oznámilo, že je sexuálně vzrušuje alespoň jeden další typ

---

¹ Jedná se o psychofyziologickou diagnostickou metodu využívanou k určení pedofilie (viz podkapitulu 1.2.2).

parafilie (nejčastěji fetišismus a sadismus). A dokonce 2 další parafilní zájmy oznámilo 5,4 % z nich. Co se týče sexuálního zneužití, žen, které přiznaly sexuální zájem o děti, nebylo významně více mezi těmi, které ho zažily, oproti těm, které ho nezažily (6 % ano a 4 % ne). Naopak mužů se sexuálním zájmem o děti bylo dvakrát tolik mezi těmi, kteří byli v dětství sexuálně zneužití (29 %), co mezi muži, kteří nebyli (14 %).

1.2.2 Diagnostické metody

Pro určení přítomnosti parafilií se využívá několik zdrojů informací. Pro vyhodnocení pedofilie a hebefilie ve výzkumném i klinickém prostředí odborníci aplikují několik metod. Patří k nim self-report, historie sexuálních deliktů a různá psychofyziologická měření.

Self-report

Jedinci jsou v rozhovorech dotazováni na sexuální představy, zájmy a chování a to jak ve vztahu k prepubescentním dětem, tak k věkově vhodnějším osobám. Sexuální delikventi dostávají otázky týkající se jejich deliktů. Využívají se také různé dotazníky a inventáře. Nedostatkem self-reportových studií je, že mnoho sexuálních delikventů se snaží sebe prezentovat v lepším světle, a proto zlehčují nebo popírají své sexuální zájmy. Zároveň je může odrazovat hrozba sociálních nebo právních sankcí, kdyby se přiznali k nelegálnímu jednání (Seto, 2004).

Historie sexuálních deliktů

Mezi sexuálními delikventy se dá podle podrobností o jejich obětech určit, jestli mají pedofilní preferenci. Například Seto a Lalumière (2001 in Seto 2004) zjistili, že pachatelé, jejichž oběti jsou chlapci, mladší, je jich více a nejsou příbuznými pachatele, jsou v poměru více přitahováni dětmi než pachatelé s jinými oběťmi. Podle Seta (2004) držení dětské pornografie také souvisí se sexuálním zájmem o děti.

Psychofyziologická měření

Pomocí *polygrafu* se zaznamenávají změny tepu, krevního tlaku, kožní vodivosti a dechu mezi tím, co se jednotlivci kladou otázky týkající se jeho sexuálních zájmů a chování. Jde o metodu, kterou se dají ověřovat informace při self-repotových studiích. Dále se může měřit *čas prohlížení* sexuálních materiálů. Jedinci mají za úkol prohlédnout si obrázky dětí a dospělých, případně je ohodnotit, ale skutečným předmětem měření je čas, který stráví při

prohlížení každého obrázku. Naměřený čas koreluje se subjektivním sexuálním zájmem i naměřenou reakcí při falometrii. *Falometrie* či *penilní pletysmografie* měří penilní reakce na podněty, které se liší v dimenzích sexuálního zájmu jako jsou věk a pohlaví zobrazených osob. Výsledky penilní pletysmografie korelují s výsledky kombinace self-reportu a času prohlížení, dokáží také spolehlivě rozlišit mezi skupinou sexuálních delikventů a ostatních mužů (Seto, 2004).

1.2.3 Klíčové dimenze pedofilie a hebefilie

V rámci výzkumů se při určování pedofilie či hebefilie často užívají otázky směřující na sexuální zájem a na sexuální chování. Sexuální chování se konkrétněji měří podle míry předchozího sexuálního kontaktu s dětmi a podle četnosti sledování dětské pornografie. Sexuální zájem se měří na základě vnímané přitažlivosti dětí, sexuálních fantazií/představ o dětech a pravděpodobnosti, že by jedinec měl sex s dítětem, pokud by za to nemohl být potrestán (Briere & Runtz, 1989, Dombert et al., 2016). Joyal a Carpentier (2017) upozorňují, že sexuální představy by neměly být zaměňovány za sexuální zájem (a tedy být využívány jako jeho jediné měřítko), protože pouhé představy nemusí nutně ukazovat na zájem či přání. Kupříkladu mezi ženami, které mají fantazie o submisi nebo znásilnění, by mnoho z nich nechtělo nic takového zažít.

Sexuální chování do jisté míry souvisí se sexuálním zájmem. Dombert et al. (2016) ve své studii německých mužů zjistili, že pachatelů sexuálních deliktů na dětech bylo podstatně více než mužů s výlučně pedofilní preferencí, z čehož usoudili, že velká část deliktů musí být spáchána nepedofilními muži. Každopádně ti, kteří se přihlásili buď k přímému sexuálnímu kontaktu s dítětem nebo ke sledování dětské pornografie, měli sexuální představy o dětech mnohem více než muži, kteří se k takovému chování nepřihlásili. Konkrétně mezi sledujícími dětské pornografie mělo představy o dětech 47,3 %, mezi přímými sexuálními delikventy 53,5 % a mezi muži, kteří se dopustili obou typů deliktů, to bylo 80,3 %. Oproti tomu v nedelikventní skupině šlo o 2,4 %. Zároveň čím více muži preferovali děti před dospělými, tím spíše se dopustili přímého sexuálního deliktu na dítěti (Dombert et al., 2016).

1.2.4 Výskyt pedofilie a hebefilie

Přesná čísla popisující výskyt pedofilní poruchy nejsou známá, podle APA se odhaduje, že mezi muži je nanejvýš 3 – 5 % takových jedinců a mezi ženami ještě menší část (APA, 2013). Co se týče sexuálního zájmu o prepubescentní a pubescentní děti, výsledky studií jsou různé. Odlišnosti ve výsledcích mohou být způsobeny různou operacionalizací pojmů (například proměnné určující pedofilní zájem), detailností proměnných (věk a pohlaví dětí, které mají být objektem zájmu) nebo různou velikostí a složením vzorků (například věk participantů). Briere a Runtz (1989) ve výzkumu 193 studentů (mužů) zjistili, že 21 % z nich bylo do nějaké míry přitahováno dětmi (bez udání věku), 9 % z nich si představovalo sex s dítětem, 5 % mělo tyto představy při masturbaci a 7 % by s ním s nějakou pravděpodobností mělo sex, pokud by za to nemohli být potrestáni. Podobně v jiném průzkumu studentů se 22 ze 100 přihlásilo k určitému sexuálnímu zájmu o děti (Briere & Smiljanich, 1996 in Malamuth, 2018). V japonské studii 573 dospělých mužů z běžné populace kolem 10 % přiznalo sexuální zájem o děti, který koreloval s užíváním dětské pornografie (Taguchi, 2015 in Malamuth, 2018). Výzkum velkého vzorku (8718) německých mužů (Dombert et al., 2016) zase ukázal, že 4,1 % přiznalo sexuální představy o prepubescentních dětech (z nichž 68,4 % o dívkách, 13,1 % o chlapcích a 18,4 % o dívkách i chlapcích). Co se týče chování, sledování dětské pornografie ve stejném výzkumu oznámilo 1,7 % mužů, přímý sexuální kontakt 0,8 % a pornografii i sexuální kontakt 0,7 % mužů.

Výzkum Dombert et al. byl jedním z mála, který použil definici pedofilní preference jakožto zájmu většího než je zájem o běžné aktivity s dospělou osobou, a dospěl tak k odhadu, že pedofilní preferenci má pouze 0,1 % mužů. Toto vymezení je, jak se zdá, poměrně důležité. Protože ve výzkumu, který využíval penilní pletysmografii a sledoval tak fyziologickou reakci mužů na obrázky prepubescentních a pubescentních dětí, 70 % nepedofilních mužů reagovalo na pubescentní a 50 % na prepubescentní dívky stejně silně jako na dospělé ženy (Quinsey, Steinman, Bergersen, & Holmes, 1975 in Malamuth, 2018). Zdá se tedy, že určitá část mužské populace může do jisté míry pociťovat pedofilní (či hebefilní) zájem, ovšem ne všichni z těchto mužů by splňovali diagnostická kritéria (viz podkapitolu 1.2.2) pedofilie či hebefilie (Malamuth, 2018).

Studii, které se zaměřují samostatně na hebefilii, není mnoho. Podle metastudie Savoie et al. (2021) byl sexuální zájem o pubescentní děti (zahrnující fantazie, potenciální sexuální kontakt a diagnózu hebefilie) přítomný u 1,6 až 89,4 % mužů (s průměrem na 24,0 %). Když se ale zkoumal čistě zájem, výskyt se odhadl mezi 1,6 a 3,1 %. V českém výzkumu Bártové et al. (2021) oznámilo hebefilní preferenci 3,1 % mužů a 0,1 % žen.

1.2.5 Rozdíly mezi pohlavími

Množství studií týkajících se pedofilie využívalo buď vzorky sexuologických pacientů nebo sexuálních delikventů. Většina výzkumů proto byla zaměřena na muže, což reflektuje větší pravděpodobnost pedofilních, ale i jiných parafilních, zájmů u mužů než u žen (Seto, 2004). Studií zkoumajících pedofilní zájem přímo mezi ženami je velmi málo. Například Fromuth a Conn (1997 in Seto, 2004) zkoumaly 546 vysokoškolských studentek a 4 % z nich se přiznaly k sexuální zkušenosti s alespoň o 5 let mladším dítětem (většina jejich obětí byli chlapani a většinou byli příbuzní).

Některé studie pracovaly se smíšeným vzorkem mužů a žen. V již zmíněné metastudii Savoie et al. (2021) se potvrdil rozdíl ve výskytu pedofilie mezi muži a ženami. U mužů byl pedofilní zájem častější, a to mezi 0,6 až 22,2 %. Oproti tomu mezi ženami se objevil v 0 až 4 %. Sexuální fantazie se týkaly 4,5 % mužů a 1,5 % žen, ovšem nenašel se zde rozdíl v sexuálním kontaktu s dětmi – u obou pohlaví se k němu přihlásilo 0,4 % jedinců.

1.3 Pornografie

Pojem pornografie má mnoho různých definicí, což značně komplikuje jeho operacionalizaci a výzkum. Například v průzkumu 42 publikovaných studií o užívání internetové pornografie se ukázalo, že každá pracovala s jinou definicí tohoto pojmu (Short in Fisher et al., 2013). Podle Kohuta (2019) je zásadní standardizovat univerzální definici pornografie, a to nejlépe tak, aby brala v potaz, jak pojmu rozumí laická veřejnost. Podle obsahové analýzy laických definic pornografie (Kohut, 2014) byl nejčastěji zmiňován sexuální obsah, konkrétněji *vyobrazení sexuálního chování*. A v navazující studii participanti za nejpodstatnější prvky pornografie označili její určení k *sexuálnímu vzrušení* a *uspokojení*, *vyobrazení sexuálního chování* a v menší míře také *vyobrazení nahoty* (Kohut, 2014). Obeznamení se s tím, co pojem pornografie znamená pro laickou veřejnost, je obzvláště důležité při výzkumu užívání

pornografie a při zkoumání postojů veřejnosti k pornografii. V případě, že se odborná definice neshoduje s laickou definicí, může tím být ohrožena validita výzkumu a jeho výpovědní hodnota (Kohut, 2014).

1.3.1 Obsah, forma a sledování pornografie

Pornografické materiály se mohou odlišovat jak v obsahu, tak formě (text, audio, video) nebo v míře, ve které vyvolávají sexuální vzrušení a pozitivní či negativní emoce. (Kohut, 2013). Právě obsah pornografického materiálu je pro studium pornografie zásadní. Liší se například v míře explicitnosti, v počtu aktérů, jejich fyzických charakteristikách, rolích a vzájemných vztazích, které předvádějí. Dále se liší různými sexuálními aktivitami nebo projevy převahy, kontroly a agrese, a také tím, zda materiál zachycuje prožitky slasti (Kohut, 2019). Podle míry explicitnosti se mohou pornografické materiály rozdělovat do tří kategorií: *erotika/softcore* (např. zobrazení nahých osob), *hardcore* pornografie (zobrazení skutečných sexuálních aktů) a *nelegální* pornografie (např. sexuální zobrazení dětí a zvířat; Döring, 2009).

Významným prostředkem pro šíření pornografie je internet. Nachází se na něm obrovské množství a různých typů pornografie ve formě fotek, videí, filmů, komiksů nebo textů. Nalézt se dá buď na pornografických stránkách, nebo také na fórech, chatovacích kanálech a může být předávána i přímo mezi jednotlivci či v uzavřených skupinách (Döring, 2009). Specifickou vlastností internetu je to, že zajišťuje anonymitu a jak fyzickou, tak finanční dostupnost pornografie (Cooper, 1998 in Döring, 2009). Právě digitální formát těchto materiálů uživatelům usnadňuje nejen sledování pornografie, ale také její tvorbu a šíření (Döring, 2009).

Různé studie se také zabývaly četností a účelem sledování pornografie mezi muži i ženami. Muži nejčastěji využívají pornografii při samostatné masturbaci, ale také často při sexuální aktivitě s partnerem. Dalšími důvody sledování jsou zvědavost, nuda, snížení stresu a dostupnost materiálů (Bridges & Morokoff, 2011). Ženy nejčastěji sledují pornografii se svými partnery, ovšem potom také při samostatné masturbaci. Dále ji užívají jako pomůcku k vlastním fantaziím a také ze zvědavosti (Bridges & Morokoff, 2011). Pornografii podstatně častěji využívají muži než ženy. Podle studie ze Spojených států největší část mužů sledovala pornografii za účelem masturbace 1 – 2x týdně a bez masturbace ji největší

část nesledovala nikdy. Největší část žen odpověděla, že ji nesleduje nikdy nehledě na účelu (Bridges et al., 2016). V německém vzorku největší část mužů sledovala pornografii často (několikrát týdně až denně) a největší část žen nikdy. V polském vzorku také největší část mužů sledovala pornografii často a největší část žen občas (méně než jednou měsíčně až několikrát do měsíce; Martyniuk et al., 2016).

1.3.2 Dětská pornografie

Dětská pornografie patří do kategorie nelegálních pornografických materiálů, protože přímo souvisí se zneužitím a viktimizací dětí (Quayle, 2008). Směrnice Evropského parlamentu 2011/93/EU čl. 2 ji definuje jako „*jakýkoli materiál, který zobrazuje osobu se vzhledem dítěte, která se účastní skutečného nebo předstíraného jednoznačně sexuálního jednání, nebo každé zobrazení pohlavních orgánů osoby se vzhledem dítěte k prvotně sexuálním účelům*“.

Projekt COPINE (COmbating Paedophile Information Networks in Europe), který se zaměřuje na problematiku dětské pornografie z psychologického a právního hlediska, rozlišuje materiály (konkrétně fotografie) podle tzv. COPINE škály (Quayle, 2008) na deset stupňů: *1. stupeň: náznakové* (nesexualizované fotky dětí z legálních zdrojů); *2. stupeň: nudistické* (fotky nahých dětí z legálních zdrojů); *3. stupeň: erotika* (tajně pořízené fotky dětí s určitou mírou nahoty); *4. stupeň: pózování* (fotky pózujících dětí, které v kontextu naznačují sexuální záměry); *5. stupeň: erotické pózování* (fotky dětí v sexualizovaných pózách); *6. stupeň: explicitní erotické pózování* (se zaměřením na genitální oblast); *7. stupeň: explicitní sexuální aktivita* (nezahrnující dospělou osobu); *8. stupeň: zneužití* (sexuální zneužití dospělou osobou); *9. stupeň: těžké zneužití* (zahrnující penetraci); *10. stupeň: sadismus/bestialita* (sexuální fotky zahrnující bolest nebo zvíře).

1.3.3 Problematika dětské pornografie

Dětská pornografie jakožto materiál, který je založen na sexuální viktimizaci dětí, se šíří ve velké míře za pomoci internetu. Jeho nejčastější podobou jsou videa a fotky, které na různých webových stránkách a fórech mezi sebou sdílí uživatelé s podobným sexuálním zájmem o děti. Internet v tomto směru delikventům umožňuje vzájemnou komunikaci, ukládání a stahování pornografie, ale také prostředkuje kontakt s potenciálními oběťmi (Quayle & Taylor, 2002). Za rok 2022 britská nezisková organizace International Watch

Foundation zaznamenala 255 571 webových stránek s dětskou pornografií, které obsahovaly desítky, stovky až tisíce vyobrazení zneužívání dětí. Tato čísla v průběhu let narůstají, zároveň se také snižuje věk zobrazovaných obětí a co se týče obsahu, postupně se zvyšuje množství extrémnějších forem zneužívání (Internet Watch Foundation, 2022). V boji proti tomuto závažnému problému nepomáhá fakt, že zdaleka ne všechny země mají legislativu zaměřenou na dětskou pornografii, která by kriminalizovala její držení a šíření (Quayle, 2008). Zároveň právní definice se mohou v různých státech lišit podle konkrétního obsahu pornografického materiálu.

1.3.4 Oběti dětské pornografie

Když mluvíme o tématu dětské pornografie, je velmi důležitá perspektiva obětí, jelikož k jejich zneužití dochází u kteréhokoli typu materiálů a ve všech fázích nakládání s pornografií (od jejího vzniku, přes její konzumaci, až po šíření). Nemůžeme se soustředit pouze na míru explicitnosti obsahu materiálu, neboť nejzásadnější je jeho využití za účelem sexuálního vzrušení a uspokojení (Quayle, 2013).

Jak bylo zmíněno výše, materiály viktimizující děti mohou mít různé podoby, spojuje je však právě sexuální záměr, se kterým je internetoví delikventi ukládají, a také újma způsobená na jejich obětech. Například u běžných a naprosto nevinných fotek dětí (př. 1. a 2. stupeň COPINE škály) záleží především na kontextu, jak je s nimi nakládáno, tj. pokud je vlastní dospělí lidé se sexuálním zájmem o děti, mohou tyto fotky podporovat a udržovat jejich sexuální fantazie. Ještě více problematické jsou pak fotky pořízené tajně, protože mimo jiné sexualizují situace, ve kterých by děti měly být v bezpečí. Zjevně nejzávažnější jsou fotky 8. až 10. stupně COPINE škály, které zobrazují sexuální zneužití či znásilnění, z tohoto důvodu je tento typ obsažen ve všech právních definicích dětské pornografie (Taylor, Holland & Quayle, 2001). Zvláštní formou pornografie je virtuální dětská pornografie, která zahrnuje také tzv. pseudofotografie. Jedná se o počítačově upravené fotky dětí (případně i dospělých) tak, aby odpovídaly osobním preferencím delikventů. Přestože při tvorbě materiálů tohoto typu nemusí být ublíženo žádnému dítěti, stále s sebou nesou vážné následky. Jednak jsou využívány ke groomingu² dětí pro pozdější zneužití, dále

---

² Jde o kriminální aktivitu, jejímž cílem je spřátelit se s dítětem za účelem přemlouvání daného dítěte k sexuálnímu poměru (Cambridge University Press, n.d.).

podporují skutečné představy, prohlubují sklony sexuálních predátorů a živí trh s dětskou pornografií, a také přispívají k toleranci sexualizace dětí, čímž se podílejí na růstu poptávky (Interagency Working Group, 2016).

Děti, které byly zneužity pro tvorbu dětské pornografie, trpí různými následky jejího vzniku a šíření. Jedná se jak o problémy způsobené zneužitím (fyzické symptomy jako infekce močových cest a bolesti genitálií nebo behaviorální symptomy sexualizovaného chování), tak o důsledky samotného fotografování. Mezi ně patří například projevy „*neklidu, deprese, hladu, vyčerpání, problémů se soustředěním či agresivní chování*“ (Svedin and Back, 1996 in Quayle, 2008). Při dlouhodobém zneužívání se mohou děti projevovat silnými emočními reakcemi jako jsou „*pocity osamění, strachu, úzkosti a emoční prázdnoty*“ (Silbert, 1980 in Quayle, 2008). Oběti dětské pornografie se také potýkají s vědomím, že jejich fotky nikdy nebudou odstraněny z internetu a že si je mohou prohlížet tisíce lidí, což v nich vyvolává pocity ponížení a studu (Quayle, 2013).

1.3.5 Delikventi

Pro internetové delikventy může mít dětská pornografie více různých významů. Primárně tyto materiály slouží k sexuálnímu vzrušení a jsou využívány při masturbaci. Delikventi mají různé preference co se týče konkrétní věkové skupiny a pohlaví dětí nebo také vyobrazené sexuální aktivity. Protože předávání materiálů se odehrává v uzavřených kruzích na různých internetových stránkách, vytváří se určité komunity sběratelů, které mezi sebou vyměňují fotografie, videa či psané povídky se svými fantaziemi (Taylor & Quayle, 2001). Nasbíraná pornografie se tak stává jednak platidlem, a také znakem statusu v těchto internetových skupinách. Tento přístup odosobňuje oběti zneužití a z jejich fotografií dělá zboží, nebo dokonce trofeje, které je možné sbírat podobně jako jakékoli běžné sběratelské předměty (Quayle & Taylor, 2002). Dalším podstatným znakem internetových komunit online delikventů je silná vnitřní koheze, která jim umožňuje normalizovat svůj sexuální zájem o děti a odůvodnit si vlastní jednání. Internetové skupiny tak sice podporují socializaci uvnitř komunity, ale zároveň omezují vnější sociální kontakty, které by mohly ohrozit představu, že tyto sdílené zájmy jsou přijatelné (Taylor & Quayle, 2001). Mnohým pak internetové skupiny poskytují sociální podporu a nahrazují neuspokojivé vztahy ve skutečném světě.

1.4 Sledování dětské pornografie

Sledování dětské pornografie je problematické v mnoha ohledech a týká se nezanedbatelného množství osob. Podle studie Seta et al. (2015) provedené na vzorku 1978 mladých mužů ze Švédska 4,2 % někdy sledovalo dětskou pornografii zobrazující sex dospělého a dítěte. Mezi 1748 muži z Norska 5,6 % přiznalo zhlédnutí dětské pornografie (Seto et al., 2015). V Německu zase dětskou pornografii někdy zhlédlo 2,2 % mužů (Dombert et al., 2016).

1.4.1 Souvislost s pácháním násilných činů

Mnoho studií pornografie se zaměřovalo na její souvislost se sexuálním násilím a na její možný negativní vliv. Přestože zhlédnutí pornografie obsahující násilí nebo znásilnění zvýšilo následné sexuální vzrušení u těchto témat (Malamuth et al., 1980 in Seto, 2001), vliv sledování pornografie se mnohem spíše ukázal u jedinců, kteří již měli určité predispozice k sexuálnímu násilí, a naopak u jedinců bez takových predispozic byl efekt pouze přechodný (Seto, 2001). U mužů se predispozice k sexuálnímu násilí jako jsou hostilní maskulinita (narcisismus, defenzivní a nedůvěřivý přístup k ženám a sexuální uspokojení z kontroly nad nimi) a neosobní sex (zneužívání v rodině, promiskuita) společně s častým sledováním pornografie projevily jako důležité faktory v jejich postojích schvalujících sexuální násilí a agresivitu vůči ženám (Malamuth et al., 2001 in Fisher et al., 2013).

Pravděpodobnost, že se jedinec dopustí sexuálního násilí na dítěti je ovlivněna souhrou „rizikových“ a „ochranných“ faktorů (Malamuth, 2018). K rizikovým faktorům patří například sexuální deviace (pedofilie, sexuální sadismus), asociální charakteristiky (psychopatie, asociální postoje a přesvědčení) a nedostatek intimity (špatné sociální schopnosti, emoční ztotožnění s dětmi, osamělost; Seto et al., 2011). Primárními, a tedy určujícími, rizikovými faktory jsou asociální charakteristiky, zneužívání v rodině a postoje schvalující násilí k ženám. Konzumace („extrémní“) pornografie je jedním ze sekundárních faktorů, které mají vliv pouze za přítomnosti těch primárních (Malamuth, 2018). Vzhledem k tomu, že 40 – 50 % delikventů splňuje diagnózu pedofilie, je tato preference důležitým rizikovým faktorem, ale také ne určujícím, protože někteří delikventi zneužívají děti, aniž by tuto preferenci měli (Seto, 2004 in Malamuth, 2018).

Přestože mezi skupinami delikventů, kteří sledují dětskou pornografii a kteří páchají sexuální násilí na dětech, je velký průnik, ne všichni sledující pornografie zneužívají děti a ne všichni násilníci sledují dětskou pornografii. Seto (2011) ve své metaanalýze online sexuálních delikventů zjistil, že 12 % z nich se již dříve dopustilo přímého sexuálního deliktu, o kterém se oficiálně vědělo, a 55 % z nich se k němu ve studii přiznalo. Mezi jedinci obviněnými ze zneužití dítěte jen 60 % bylo obviněno také z držení dětské pornografie (Prentky et al., 2010 in Fisher et al., 2013). Co se týče recidivy, v Kingstonově studii 581 sexuálních násilníků (Kingston et al., 2008 in Malamuth, 2018) 37 % těch, kteří sledovali parafilní pornografii, zopakovalo trestný čin. V porovnání s tím v Endrassově (2009) studii 231 mužů obviněných pouze z držení dětské pornografie se v průběhu 6 let jen 3 % dopustila přímého sexuálního deliktu a 2,6 % dalšího trestného činu týkajícího se dětské pornografie. Podobně v Setově (2011) studii se 2 % v průběhu jednoho a půl roku až šesti let dopustila přímého sexuálního deliktu a 3,4 % držení pornografie. Z toho vyplývá, že mezi uživateli dětské pornografie je poměrně velká skupina těch, u kterých je nízká šance, že by v budoucnu sexuálně zneužili dítě. McCarthy (2010) ve své studii poukázala na další odlišnosti mezi online delikventy a přímými pachateli sexuálních trestných činů vůči dětem. Například že přímí pachatelé jsou více v kontaktu s dalšími jedinci, kteří sdílejí jejich sexuální zájmy, mají širší sbírku dětské pornografie (v poměru k neparafilní pornografii), spíše u jejího sledování masturbují a také jsou spíše členy online chatovacích místností, kde provozují kybersex s dospělými.

Je také důležité rozlišovat mezi pedofily a sexuálními delikventy (jedinci, kteří zneužijí dítě), protože dětská pornografie se pravděpodobně využívá k různým účelům a různé uživatele ovlivňuje jiným způsobem (Malamuth, 2018). Sexuálním delikventům může sledování pornografie usnadnit násilí na dětech například tak, že pachatelé napodobují to, co viděli v pornografii, zároveň jim dodává odvalu a nápady na samotné provedení, a také se pomocí pornografie posilují pocity, které je lákají ke spáchání deliktu (Quayle & Taylor, 2002). Někteří delikventi sledují pornografii (i běžnou heterosexuální) jako přípravu před zneužitím dítěte a část využívá pornografii při činu nebo za účelem groomingu obětí (Wheeler, 1997; Langevin & Curnoe, 2004 in Malamuth, 2018; Riegel, 2004).

Na druhou stranu se usuzuje, že pro některé uživatele dětská pornografie slouží jako způsob úniku, díky kterému mohou uspokojit své fantazie a uvolnit sexuální napětí, aniž by přímo ublížili dítěti, a dokonce se tak zbavují nutkání zneužít dítě (Carter et al., 1987 in Fisher et al., 2013). Tuto teorii podporuje výsledek průzkumu 290 mužů s pedofilní preferencí na chlapce, z nichž 84 % odpovědělo, že sledování pornografických materiálů je pro ně náhradou sexuálního kontaktu s chlapci a že díky němu mohou dát průchod svým pudům. Někteří přímo popsali, že díky tomu cítí menší potřebu vyhledávat sexuální uspokojení s chlapci (Riegel, 2004). Na větším měřítku zkoumali Diamond, Jozífková a Weiss (2011) míru nahlášených sexuálních zneužití dětí v České republice mezi lety 1970 a 2007, kdy se po revoluci roku 1989 pornografie (včetně dětské) legalizovala. Studie ukázala, že s rozšířením pornografie nevzrostla míra zneužití, ale naopak rychle poklesla, koncem 90. let se krátce vrátila k předrevolučním hodnotám (byť pravděpodobně vlivem jiných příčin než pornografie) a poté postupně klesala. Dětská pornografie (ale také pornografie obecně) tak mohla sloužit jako náhrada za sexuální násilí na dětech (Diamond, Jozífková & Weiss, 2011).

1.4.2 Souvislost se sledováním pornografie obecně

Dalším z témat týkajících se sledování dětské pornografie je, jak souvisí s jinými typy pornografie (včetně běžné) a jestli se může nějak vyvíjet. V Setově (2015) studii právě časté sledování pornografie a zkušenost s pornografií zobrazující násilí výrazně souviselo se sledováním dětské pornografie. Svedin et al. (2011) ve své studii adolescentních chlapců zjistili, že ve skupině těch, kteří sledovali pornografii často (skoro každý den), skoro jedna třetina sledovala také pornografii zobrazující násilný sex nebo sex se zvířaty a 17 % z nich sledovalo pornografii zobrazující sex dospělého s dítětem (ve srovnání se skupinou sledující občas nebo vůbec: 10 %, 10 % a 3 %). Vysvětlení efektu pornografie nabízí teorie podmiňování, podle které sledující při pornografii masturbují, čímž posilují sexuální reakci na vyobrazený obsah, přičemž drobné obměny materiálu mohou směřovat k extrémnějšímu obsahu. Případně je možné, že se sledující habituuji na obsah, který je aktuálně vzrušuje, a začnou proto vyhledávat intenzivnější (Seto et al. 2001). Tuto teorii by podpořila studie Quaylové a Taylora (2002) zahrnující rozhovory se 14 online delikventy obviněnými z držení dětské pornografie. Díky ní se ukázalo, že delikventi nesbírali pouze dětskou

pornografii, ale celou škálu různých druhů pornografie, která postupně směřovala k extrémnějším formám (např. nižší věk dětí, násilí) s jejich prohlubujícím se zájmem. Podobný trend zachytila i studie Endrasse et al. (2009), podle které 60 % online delikventů konzumovalo nejen dětskou pornografii, ale také další nelegální typy pornografie (např. obsahující sex se zvířaty nebo brutalitu). Také studie Siegfried-Spellarové a Rogerse (2013) ukázala, že 5,2 % běžné populace internetových uživatelů se přihlásilo ke sledování dětské pornografie, ovšem nikdo z nich nesledoval pouze dětskou pornografii, ale skoro 10 % se přihlásilo ke sledování kombinace neparafilní i parafilní (dětské a zvířecí) pornografie. Zároveň podle ní začalo sledovat pornografii ve věku mezi 12 a 18 lety 29 % sledujících kombinace neparafilní i parafilní pornografie oproti pouhým 10 % sledujících výhradně neparafilní pornografie. Z nich 89 % začalo sledovat pornografii po 19. roce. Uživatelé parafilní pornografie tedy začali se sledováním v průměru dřív než uživatelé pouze běžné pornografie. Podle tohoto výsledku by se dalo usuzovat, že při dřívějším sledování pornografie může docházet k desenzitizaci na běžné druhy pornografie a k vystupňování směrem k jejím extrémnějším formám (Siegfried-Spellar & Rogers, 2013).

1.4.3 Souvislost se sexuální historií

Do spojitosti se sexuálním zájmem o děti nebo dětskou pornografii se často klade zkušenost se zneužitím v dětství. Obecně se četnost zneužívání dětí odhaduje na 22 až 45 % mezi ženami a 6 až 13 % mezi muži (Briere & Runtz, 1989). Studie potvrzují, že zkušenost se zneužíváním v dětství souvisí se sexuálním násilím v dospělosti, kdy osoba, která byla v dětství obětí, se stane pachatelem. Podle studie McCarthyové (2010) mezi muži, kteří byli obviněni z držení dětské pornografie a také se dopustili přímého sexuálního deliktu, bylo 18 % v dětství fyzicky zneužito a 24 % sexuálně. Mezi muži, kteří se dopustili pouze online deliktu, bylo zneužito 9 % fyzicky a 11 % sexuálně.

Uvažuje se dokonce o kauzálním efektu, kdy zneužívání může hrát roli v rozvoji asociálního chování (Forsman et al., 2015). Největší vliv se našel u osob sexuálně zneužívaných (a menší u fyzicky zneužívaných), přičemž pachatelé sexuálního násilí na dětech měli častěji zkušenost se sexuálním zneužíváním než pachatelé sexuálního násilí na dospělých (Jespersen et al., 2009). Ukázalo se také, že zkušenost s fyzickým i sexuálním zneužíváním byla častější i u online delikventů oproti běžné populaci (Babchishin et al.,

2011) a sledování dětské pornografie bylo pravděpodobnější u jedinců, které v dětství zneužívalo více osob (Seto et al., 2015). Jedním, z možných vysvětlení této souvislosti je, že nepříjemná sexuální zkušenost z dětství může nějakým způsobem ovlivnit psychosexuální vývoj, a tak zvýšit pravděpodobnost pozdějšího sexuálního zájmu o děti (Seto et al., 2015). Zatím se s určitostí nepotvrdilo, jak by takový mechanismus fungoval. Je ale velmi pravděpodobné, že existuje rozdíl mezi tím, jaký vliv má sexuální zneužívání na ženy a na muže, vzhledem k tomu, že většina pachatelů jsou muži a většina dětských obětí jsou ženy (Seto, 2004).

Smallbone a McCabe (2003) nabídli vysvětlení založené na procesu podmiňování. Oběti sexuálního zneužívání podle této studie studii začali masturbovat v průměru o dva a půl roku dříve než jedinci bez této zkušenosti a zároveň do jednoho roku od zneužití. Je proto možné, že představy spojené se zneužitím se staly součástí jejich raných sexuálních představ a byly dále posilovány, což mohlo vyústit ve vznik pozdějších parafileálních zájmů. Podobnou teorii představili Marschall a Marschall (2000 in Seto, 2004), podle nich sexuální představy o dětech slouží jako způsob vyrovnání se s nepříjemnými zkušenostmi z dětství a častá masturbace posiluje tyto představy. Po raných zkušenostech se sexuálním zneužitím může masturbace u představ sexu s dětmi navozovat pocit moci a kontroly, identifikaci s pachatelem jejich vlastního zneužití a emoční identifikaci s dětmi. Burton (2003 in Jespersen et al., 2009) vysvětloval souvislost zneužití v dětství a pozdějšího zneužívání dětí pomocí teorie učení, kdy oběť může napodobovat chování pachatele a přijímat postoje schvalující sex mezi dospělým a dítětem. Tomu by odpovídalo zjištění, že mladiství pachatelé se dopouštějí stejných typů sexuálních deliktů, jako sami zažili. Protože sexuálního zneužívání se často dopouštějí starší příbuzní, je také možné, že se geneticky předávají predispozice pro zneužívání, přičemž k predispozicím mohou patřit například různé psychopatologie, které prokazatelně souvisí se sexuálním násilím (Jespersen, 2009).

1.4.4 Souvislost s pedofilii a hebefilii

Sledování dětské pornografie je intuitivně provázáno s pedofilii a hebefilii a mnoho výzkumů to také potvrzuje. Například v Riegelově (2004) studii 290 pedofilních mužů se zaměřením na chlapce, kteří se sami přihlásili do internetového průzkumu, se 95 % přihlásilo ke sledování dětské pornografie, přičemž 52 % ji sledovalo často.

Vztah pedo/hebefilie a dětské pornografie se proto zkoumá i z druhé strany - nakolik jsou sledující dětské pornografie pedofilní. Při hledání této souvislosti je však nutné počítat s tím, že podle mnoha právních definic dětská pornografie zahrnuje vyobrazení osob mladších 18 let. Proto některé materiály, které zobrazují nezletilé ale pohlavně dospělé osoby, nemohou sloužit jako ukazatel pedofilní preference. Mnoho jedinců obviněných z držení dětské pornografie vlastní materiály zobrazující prepubescentní děti, a tak by se dalo uvažovat o jejich diagnóze, ale přesto někteří sbírají pouze materiály se staršími adolescenty pod 18 let (Seto, 2010).

Důležitou studii provedli Seto, Cantor a Blanchard (2006), kteří se snažili zjistit, jestli držení dětské pornografie by mohlo být diagnostickým ukazatelem pedofilie. Výzkumu se zúčastnilo 685 mužů, z nichž část byli obviněni z držení dětské pornografie, část ze sexuálního deliktu vůči dítěti, část vůči dospělému a část byli pouze sexuologičtí pacienti. Pomocí penilní pletysmografie se zjišťovalo, jestli tyto muže vzrušují děti více než dospělí. Ukázalo se, že 61 % držitelů pornografie a 35 % sexuálních delikventů vůči dítěti bylo pedofilních, přičemž držitelé pornografie a delikventi se třemi a více dětskými oběťmi reagovali výrazně silněji na materiály s dětmi než s dospělými. Z toho vyplývá, že držení dětské pornografie (nehledě na předchozí spáchání přímého sexuálního deliktu) je významnějším ukazatelem pedofilie než přímé sexuální zneužití dítěte. Autoři nabídli vysvětlení, že například někteří nepedofilní muži s asociálními tendencemi sexuálně zneužijí dívky, které už mají nějaké znaky pohlavního vývoje, ale nedosahují minimálního věku pro legální pohlavní styk. Naopak pornografii si lidé vybírají podle svých sexuálních preferencí a poměrně málo nepedofilních mužů by hledalo nelegální dětskou pornografii při dostatku legální pornografie s dospělými osobami.

McCarthy (2010) ve své studii došla k poněkud odlišným výsledkům. Mezi muži obviněnými z držení dětské pornografie bylo za pedofily označeno jen 38 % těch, kteří se nedopustili přímého sexuálního deliktu vůči dítěti, a oproti tomu bylo pedofilních 68 % těch, kteří měli sexuální kontakt s dítětem. Z těchto 68 % sexuálních delikventů ale pouze 20 % preferovalo výlučně prepubescentní děti, zbylých 48 % preferovalo také dospělé jedince. V rozporu se Setovou studií se zde tedy našel rozdíl mezi držiteli dětské pornografie, kteří spáchali a kteří nespáchali přímý sexuální delikt, avšak ani u pachatelů přímého i online

sexuálního deliktu nebylo prokázáno, že by primárně sexuálně preferovali děti. Tyto odlišnost ovšem mohly plynout i z jiné metody měření pedofilie.

V celonárodním českém výzkumu se zkoumalo pět dimenzí pedofilního i hebefilního zájmu, a to konkrétně preference pro sexuální aktivity s pre/pubescentními dětmi, fantazie o těchto aktivitách, vzrušení, chuť realizovat tyto aktivity a sledování dětské pornografie. U pedofilie se ukázalo, že mezi muži sledování pedofilní pornografie korelovalo s fantaziemi, potenciální realizací, vzrušením i preferencí a mezi ženami s žádnou z těchto dimenzí. U hebefilie mezi muži sledování hebefilní pornografie také korelovalo se všemi ostatními dimenzemi a mezi ženami pouze s fantaziemi (Bártová et al., 2021).

1.4.5 Souvislost s dalšími charakteristikami

Při výzkumu lidí, kteří sledují dětskou pornografii, se často klade otázka, jestli se nějak liší od běžné populace v některých osobnostních rysech nebo v konkrétních životních zkušenostech. Přestože studie přinášejí různé výsledky, pár odlišností se objevuje častěji. Laulik, Allam a Sheridan (2007) ve své studii třiceti online delikventů zjistily, že oproti běžné populaci měli vyšší skóre na škálách deprese, schizofrenie a hraniční osobnosti. Takové rysy jsou charakteristické pro jedince, kteří jsou odtažití, nekonvenční a mají pocit, že jim ostatní nerozumí. Participantů měli také nižší skóre na škálách dominance a vřelosti, což znamená, že si jsou pravděpodobně nejistí v sociálních interakcích, hůře se prosazují a chybí jim empatie v osobních vztazích. To by souhlasilo se zjištěním, že poměrně velká část z nich nebyla ve vztahu a měla málo intimních vztahů v minulosti. Tyto charakteristiky by naznačovaly tomu, že jedinci obvinění z držení pornografie měli problém s navázáním a udržením intimních vztahů a zároveň jim sledování pornografie mohlo sloužit jako únik před nepříjemnými pocity spojenými s depresí (Laulik et al., 2007).

Některé charakteristiky mohou mít nepřímý vliv. Například výraznější osobnostní dimenze vyhledávání nového v kombinaci s vysokou konzumací pornografie souvisela s konzumací dětské pornografie. To by mohlo znamenat buď, že jedinci, kteří nadměrně používají internet a také spíše vyhledávají nové, se nechají snadno ovlivnit internetem, nebo že tyto jedince při častém užívání postupně přestane bavit běžná pornografie, a tak začnou vyhledávat nelegální obsah jako je dětská pornografie (Ray et al., 2014).

Více studií se zabývalo také asociálními charakteristikami a chováním. Seto (2015) na vzorku 1 978 švédských studentů poukázal na souvislost mezi agresivitou a sledováním dětské pornografie. Studenti, kteří se dopustili loupeže nebo měli násilný konflikt s učitelem, také spíše sledovali dětskou pornografii. Je tedy možné, že někteří uživatelé dětské pornografie mají obecně větší zájem o nelegální obsah a více riskují.

2 Empirická část

2.1 Cíle studie a výzkumné hypotézy

Ve své studii jsem pracovala s reprezentativním vzorkem běžné populace, díky kterému je možné odhadnout, jak časté je v České republice sledování dětské pornografie, a tedy o jak rozsáhlý problém se jedná. Předpokládá se, že lidé sledující dětskou pornografii se v určitých charakteristikách odlišují od lidí, kteří tento typ pornografie nesledují. Zabývala jsem se proto různými souvislostmi, které byly nalezeny již v předchozích výzkumech, abych ověřila, zda platí i u obyvatel České republiky. Veškeré souvislosti jsem zkoumala zvlášť jak mezi muži, tak mezi ženami. Zároveň jsem rozlišovala pedofilní a hebefilní zájem.

Jak již bylo zmíněno, sledování dětské pornografie nějakým způsobem souvisí se sexuálním kontaktem s dětmi. Je ovšem otázkou, jestli je u sledujících větší šance, že se dopustí sexuálního deliktu, nebo naopak menší. V tomto výzkumu jsem se proto zaměřila na souvislost sledování pornografie a zájmu o sexuální kontakt s dítětem. Pracovala jsem s následujícími hypotézami:

1. *Mezi sledujícími pornografie zobrazující sexuální aktivitu s prepubescentním dítětem je významně větší podíl osob, které by chtěly tyto aktivity realizovat, než mezi lidmi, kteří tuto pornografii nesledují.*
2. *Mezi sledujícími pornografie zobrazující sexuální aktivitu s pubescentním dítětem je významně větší podíl osob, které by chtěly tyto aktivity realizovat, než mezi lidmi, kteří tuto pornografii nesledují.*

Předpokládaná je také souvislost sledování dětské pornografie se sledováním jiných typů parafilem i běžné pornografie. Protože až třetina mužů, kteří často sledovali běžnou pornografii, sledovala i parafilem typy pornografie (Svedin et al., 2011), můžeme se tázat, jestli se i mezi lidmi, kteří sledují dětskou pornografii, nachází významnější část, která obecně více sleduje pornografii. Ve své studii jsem tedy zjišťovala, jestli i v běžné populaci uživatelé dětské pornografie sledují jak více parafilem pornografie, tak více běžné pornografie. Zkoumala jsem tyto hypotézy:

3. *Ve skupině osob, které často sledují pornografii s hetero/homosexuálními aktivitami je významně větší podíl sledujících pornografie zobrazující sexuální aktivitu*

s pre/pubescentním dítětem než ve skupině osob, které běžnou pornografii nesledují nebo ji sledují občas.

4. *Četnost sledování pornografie s pre/pubescentními dětmi pozitivně koreluje s četností sledování hetero/homosexuální pornografie.*
5. *Skupina sledující pornografii zobrazující sexuální aktivitu s pre/pubescentním dítětem zároveň sleduje významně větší počet jiné parafilní pornografie než skupina nesledující dětskou pornografii.*
6. *Četnost sledování pornografie s pre/pubescentními dětmi pozitivně koreluje s počtem dalších typů parafilní pornografie.*

Podle předchozích výzkumů mívají konzumenti dětské pornografie problematičtější sexuální minulost. Konkrétně mezi přímými i online sexuálními delikventy je více jedinců, kteří byli v dětství sexuálně zneužiti. To se potenciálně může projevit i na počtu bývalých partnerů, proto jsem zkoumala i toto hledisko. Ověřovala jsem pravdivost těchto hypotéz:

7. *Ve skupině mužů sledujících pornografii s pre/pubescentními dětmi je významně větší podíl těch, kteří byli v dětství sexuálně zneužiti, než ve skupině nesledující dětskou pornografii.*
8. *Ve skupině žen sledujících pornografii s pre/pubescentními dětmi není významně větší podíl sexuálně zneužitých než ve skupině nesledující dětskou pornografii.*
9. *Osoby sledující pornografii zobrazující sexuální aktivitu s pre/pubescentním dítětem měli v průměru významně menší počet dlouhodobých vztahů než osoby nesledující tento typ pornografie.*

Významným faktorem jak u sledování dětské pornografie, tak u přímé sexuální delikvence, je pedofilie. Jedná se o jeden z rizikových faktorů sexuálního zneužití dítěte (Malamuth, 2018) a podle některých přístupů se dokonce vyhodnocuje na základě sexuálního kontaktu s dítětem nebo držení dětské pornografie (APA, 2013; Seto et al., 2006). Protože se pedofilie určuje hlavně podle intenzity sexuálního vzrušení při sledování dětí a četnosti sexuálních představ o dětech (Joyal & Carpentier, 2017), srovnávala jsem, nakolik s těmito kritérii souvisí sledování dětské pornografie, a tedy jestli by také mohlo být měřítkem pedofilního zájmu, potažmo pedofilní poruchy. To stejné jsem provedla u hebefilie a pornografie zobrazující pubescentní děti.

10. *Mezi skupinami s odlišnou preferencí pro aktivity s pre/pubescentními dětmi se významně liší podíl osob sledujících pornografii zobrazující tyto aktivity.*
11. *Četnost sledování pornografie zobrazující aktivity s pre/pubescentními dětmi pozitivně koreluje s četností fantazií o těchto aktivitách.*
12. *Četnost sledování pornografie zobrazující aktivity s pre/pubescentními dětmi pozitivně koreluje s mírou subjektivního vzrušení z této aktivity.*

2.2 Metody

2.2.1 Vzorek

Ve svém výzkumu jsem zpracovávala data, která sesbíral výzkumný tým Kláry Bártové, Renáty Androvičové, Lucie Krejčové, Petra Weisse a Kateřiny Klapilové do studie o prevalenci parafilních zájmů v české populaci (Bártová et al., 2021). Výzkum byl součástí projektu Národního ústavu duševního zdraví uskutečněného pod záštitou Fakulty humanitních studií UK, jehož cílem bylo zmapovat spektra sexuálních preferencí dospělé české populace.

Participantů studie byli vybráni v roce 2016 prostřednictvím agentury STEM/MARK z Českého národního panelu (50 tisíc panelistů) a panelu Dialog (10 tisíc panelistů). Jednalo se o reprezentativní vzorek mužů a žen, kteří jsou občany ČR a mluví česky, ve věku od 18 let bez omezení horní věkové hranice. Proveden byl kvótní výběr na základě pohlaví, věku, vzdělání regionu a velikosti místa bydliště, přičemž data využitá k nastavení kvót pocházela ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 provedeného Českým statistickým úřadem. S účastí ve výzkumu souhlasilo 7109 mužů a 6903 žen, ovšem 2086 mužů a 1882 žen nakonec nebylo zahrnuto, protože buď nedokončili dotazník, nebo z důvodu naplnění kvót. Ve finálním reprezentativním vzorku bylo zahrnuto 5023 mužů a 5021 žen ve věku od 18 do 88 let.

2.2.2 Sběr dat

K získání dat byl využit online dotazník, na nějž respondenti obdrželi odkaz prostřednictvím svého emailu. Dotazník obsahoval otázky zaměřené na základní demografické údaje jako pohlaví, sexuální orientaci (podle Kiseyho škály 1 „výhradně heterosexuální“ – 7 „výhradně homosexuální“) a sexuální historii (počet minulých vztahů: „Uveďte počet Vašich dlouhodobých vztahů. Dlouhodobým vztahem je myšlen takový vztah, který jste

považoval/a za perspektivní a v němž jste plánoval/a s partnerem společnou budoucnost. Počítejte i nynější vztah.“, sexuálních partnerů a zkušenosti se zneužitím: „Kolikrát jste byl/a do 15 let sexuálně zneužit/a (přinucen/a dospělou osobou k jakýmkoliv sexuálním aktivitám)?“ a také osobní charakteristiky jako chuť na sexuální aktivity, vztah s rodiči a pravo/levorukost. Následovaly otázky týkající se sexuálních preferencí, které zahrnovaly jak běžné heterosexuální a homosexuální aktivity, tak 13 různých parafilních zájmů. Konkrétně to byly: voyeurismus, frotérismus/tušerství, fetišismus, fetišistický transvestitismus, exhibicionismus, ponižování/podřizování (preference sadomasochistických aktivit zahrnujících fyzické nebo psychické ponižení či podřizení ať už z pozice aktivního či pasivního účastníka), bití/mučení (preference sadomasochistických aktivit zahrnujících bolest nebo jiné formy mučení z pozice aktivního či pasivního účastníka), autogynefilie/autoandromfilie (představování si, že je člověk osobou opačného pohlaví), znehybnění (znehybnění cizí osoby bez jejího souhlasu), pedofilie, hebefilie, zoofilie a biastofilie (pronásledování a sexuální napadení cizí osoby bez jejího souhlasu). Sedm z těchto parafilních zájmů bylo popsáno na základě 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí (WHO, 1993).

U každého parafilního zájmu byly položeny otázky postihující různé dimenze jeho projevu. Odpovědi byly zaznamenány pomocí Likertovy škály (s výjimkou otevřené otázky na věk uvědomění si dané preference). Dimenze byly: preference („Objevuje se u vás výše uvedená preference?“, odpovědi na škále 1 „rozhodně ne“ – 5 „rozhodně ano“), představy a fantazie („Jak často jste v posledních 6 měsících měl/a fantazie týkající se výše uvedených aktivit?“, odpovědi na škále „nikdy“, „velmi zřídka“, „zhruba jednou měsíčně“, „zhruba jednou týdně“ „každý den“), vzrušení („Jak jsou pro vás výše uvedené aktivity vzrušující?“, odpovědi na škále 1 „je mi nepříjemné na to myslet“ – 5 „velmi vzrušující“), chování („Kolikrát za život jste prováděl/a výše uvedené aktivity?“, odpovědi na škále „nikdy, 1, 2, 3, 4, 5-6x, 7-9x, 20 a vícekrát“) a sledování pornografie („Jak často jste v posledních 6 měsících sledoval/a / četl/a erotické materiály, v nichž se objevuje výše uvedená tematika (video, povídky a pod.)?“, odpovědi na škále „vůbec ne“, 1-2x, 3-6x, 7-25x, častěji“). U některých parafilí byly navíc položeny doplňující otázky specifické pro danou preferenci, jako třeba konkrétní aktivity nebo objekty zájmu (př. u pedofilie preferovaný věk a pohlaví dítěte). V případě parafilí, jejichž uskutečnění je nelegální, byla otázka na chování položena

jako hypotetická („*Realizoval/a byste výše uvedenou aktivitu, kdyby to bylo v naší společnosti povoleno?*“; odpovědi na škále „*rozhodně ne, 1, 2, 3, 4, 5, rozhodně ano*“).

2.3 Analýza dat

2.3.1 Transformace proměnných

Základem pro můj výzkum bylo rozdělení jak mužů, tak žen do dvou kategorií podle toho, jestli sledují pedofilní nebo hebefilní pornografii. Zvláště pro pedofilní a pro hebefilní pornografii jsem participanty, kteří na otázku „*Jak často jste v posledních 6 měsících sledoval/a / četl/a erotické materiály, v nichž se objevuje výše uvedená tematika (video, povídky a pod.)?*“ odpověděli „*vůbec ne*“ označila za „nesledující“ a participanty, kteří odpověděli jinou možností („*1-2x, 3-6x, 7-25x, častěji*“) označila za „sledující“. Ze vzorku jsem vyřadila participanty, kteří na tuto otázku odmítli odpovědět (5 mužů u pedofilní pornografie a 6 mužů u hebefilní pornografie). V případě zkoumání četnosti sledování dětské pornografie jsem použila celou původní škálu.

Sledování heterosexuální a homosexuální pornografie jsem rozdělila podle četnosti do tří úrovní: *vůbec*, *občas* (1-25x v průběhu 6 měsíců) a *často* (více než 25x v průběhu 6 měsíců – tedy průměrně jednou týdně a více). A to na základě členění Martyniuk et al. (2016).

Ostatní parafilemní typy pornografie jsem sloučila do jedné proměnné, a to tehdy, jestliže u jednotlivých typů pornografie byla uvedena jakákoli četnost jejího sledování kromě možnosti „*vůbec*“. Sečetla jsem tímto způsobem počet všech typů parafilemní pornografie, které participant za posledních 6 měsíců alespoň jednou konzumoval.

Pro určení rozdílného sledování dětské pornografie mezi osobami, které byly v dětství zneužity, jsem rozdělila participanty podle odpovědi na otázku „*Kolikrát jste byl/a do 15 let sexuálně zneužit/a (přinucen/a dospělou osobou k jakýmkoliv sexuálním aktivitám)?*“. Pokud odpověděli „*nikdy*“, označila jsem je v proměnné zneužití jako „*ne*“, a pokud odpověděli 1 či více, označila jsem je jako „*ano*“.

Proměnné tří pedofilních a hebefilních dimenzí - preference, vzrušení a fantazie - jsem také rozdělila do tří úrovní na základě předchozího výzkumu Bártové et al. (2021), kde byly parafilemní preference rozděleny do úrovní „*žádný parafilemní zájem*“, „*parafilemní zájem*“ a

„parafilie“. Podobně jsem tedy označila preferenci participantů, kteří na otázku „*Objevuje se u vás výše uvedená preference?*“ odpověděli „*1 rozhodně ne*“ jako „žádná“, u těch, kteří odpověděli 2 nebo 3, „střední“ a preferenci participantů, kteří odpověděli 4 nebo „*5 rozhodně ano*“, jako „vysoká“. Stejným způsobem jsem rozdělila participanty podle vzrušení na základě otázky „*Jak jsou pro vás výše uvedené aktivity vzrušující?*“ na „žádné“ (odpovědi „*I je mi nepříjemné na to myslet*“), „střední“ (odpovědi 2 a 3) a „vysoké“ (odpovědi 4 a „*5 velmi vzrušující*“). A nakonec jsem takto rozdělila i fantazie participantů podle otázky „*Jak často jste v posledních 6 měsících měl/a fantazie týkající se výše uvedených aktivit?*“ na „nikdy“, „občas“ (odpovědi „*velmi zřídka*“ a „*zhruba jednou měsíčně*“) a „často“ (odpovědi „*zhruba jednou týdně*“ a „*každý den*“).

2.3.2 Průběh analýzy

Při analýze dat jsem používala analytický software Jamovi 2.3.23. Primárně jsem pracovala s následujícími proměnnými: sledování pedofilní pornografie ženy, sledování pedofilní pornografie muži, sledování hebefilní pornografie ženy, sledování hebefilní pornografie muži, četnost pedofilní pornografie ženy, četnost pedofilní pornografie muži. Při zjišťování souvislostí s chutí realizovat sexuální kontakt s dětmi jsem použila proměnné pedofilie realizace a hebefilie realizace. Pro srovnání se sledováním dalších typů pornografie jsem využila proměnné: heterosexuální pornografie 3 kategorie, homosexuální pornografie 3 kategorie, četnost heterosexuální pornografie, četnost homosexuální pornografie, parafilní pornografie počet. Při popisu souvislosti se zneužitím v dětství jsem pracovala s proměnnou zneužití. Dále jsem pro zjištění souvislosti s dlouhodobými vztahy používala proměnnou počet vztahů. Souvislost s pedofilii a hebefilii jsem zjišťovala pomocí proměnných pedofilní preference 3 kategorie, hebefilní preference 3 kategorie, pedofilie vzrušení, pedofilie fantazie a hebefilie vzrušení a hebefilie fantazie. U všech proměnných jsem pomocí Kolmogorova-Smirnovova testu ověřila, jestli mají normální rozložení. Ukázalo se, že žádná z proměnných (v původní podobě) nemá normální rozložení, jelikož v každém případě $p < .001$.

Při zkoumání souvislosti sledování pornografie zobrazující sexuální aktivity s pre/pubescentními dětmi a chuti tyto aktivity realizovat jsem ve skupinách respondentů sledujících a nesledujících dětskou pornografii pomocí Mann-Whitney U testu srovnala, jak

ohodnotili svou chuť realizovat sexuální aktivity s dětmi. A následně jsem pomocí Kendallova testu korelace zjišťovala, jestli četnost sledování dětské pornografie koreluje s chutí realizovat sexuální aktivity s dítětem.

Pro popsání souvislosti mezi sledováním běžné pornografie a sledováním dětské pornografie jsem pomocí chí kvadrátového testu porovnávala skupiny osob sledujících a nesledujících dětskou pornografii ve třech kategoriích sledování heterosexuální a homosexuální pornografie. Dále jsem Kendallovým testem korelace ověřovala, jestli existuje přímá korelace mezi četností sledování běžné pornografie a dětské pornografie. Pomocí Mann-Whitney U testu jsem zkoumala také, jestli se odlišují sledující od nesledujících dětské pornografie v počtu dalších parafileálních pornografií, které sledují. Kendallovým testem korelace jsem zjišťovala i souvislost mezi četností sledování pedofilní a hebefilní pornografie a počtem druhů jiné parafileální pornografie. Nakonec jsem se zaměřila na souvislost sledování pedofilní a hebefilní pornografie. Kendallův test jsem tady využila na ověření korelace mezi četností sledování pedofilní a hebefilní pornografie.

Dále jsem se zaměřila na souvislost sledování dětské pornografie se zkušeností se zneužitím v dětství. Zjišťovala jsem, jestli se procenta liší napříč lidmi sledujícími dětskou pornografii. Pomocí chí kvadrátového testu jsem v kontingenční tabulce porovnávala muže sledující a nesledující dětskou pornografii s muži, kteří měli a neměli zkušenost se zneužitím v dětství. Následně pro popsání souvislosti sledování dětské pornografie s partnerskými vztahy jsem s využitím Mann-Whitney U testu srovnávala skupiny osob sledujících a nesledujících dětskou pornografii na základě počtu jejich dlouhodobých vztahů.

Abych prozkoumala souvislost sledování dětské pornografie s pedofilií a hebefilií, využila jsem tři dimenze pedofilního a hebefilního zájmu vztahujícímu se k sexuálním aktivitám s dětmi a to: preferenci, fantazie a vzrušení. Pomocí chí kvadrátového testu jsem sledování porovnávala se všemi třemi dimenzemi.

2.3.3 Deskriptivní analýza dat

Výzkumu se účastnilo 5023 mužů a 5021 žen. 53,3 % mužů dokončilo základní školu, 30,5 % mělo střední školu s maturitou a 16,2 % chodilo na vysokou školu. 94,9 % mužů bylo heterosexuálních, 1,9 % bisexuálních a 3,2 % homosexuálních. Z žen 48,3 % dokončilo základní školu, 37,0 % střední školu s maturitou a 14,7 % chodilo na vysokou školu. Za

heterosexuální se označilo 97,4 % žen, za bisexuální 2,0 % a za homosexuální 0,6 % (viz tabulku 1).

Tabulka 1: základní informace o vzorku

proměnná	muži (%)	ženy (%)	celkem (%)
vzdělání			
základní škola	53,3	48,3	50,8
střední škola	30,5	37,0	33,7
vysoká škola	16,2	14,7	15,5
sexuální orientace			
heterosexuální	94,9	97,4	96,2
bisexuální	1,9	2,0	1,9
homosexuální	3,2	0,6	1,9
pornografie			
heterosexuální			
nesleduje	18,9	46,8	32,9
občas	54,4	49,0	51,7
často	26,7	4,2	15,4
homosexuální			
nesleduje	84,5	78,5	81,5
občas	11,9	20,7	16,3
často	3,6	0,8	2,2
pedofilní			
sleduje	3,1	1,6	2,3
nesleduje	96,9	98,4	97,7
hebefilní			
sleduje	9,6	1,7	5,6
nesleduje	90,4	98,3	94,4

Pornografii obecně více konzumovali muži než ženy. Heterosexuální pornografii vůbec nesledovalo 46,8 % žen a 18,9 % mužů, občas ji sledovalo 49,0 % žen a 54,4 % mužů a často 4,2 % žen a 26,7 % mužů. Homosexuální pornografii vůbec nesledovalo 78,5 % žen a 84,5 % mužů, občas ji sledovalo 20,7 % žen a 11,9 % mužů a často 0,8 % žen a 3,6 % mužů. Co se týče parafilní pornografie, tematiku spojenou s fetišismem, voyeurismem, frotérismem, biastofilií, ponižováním/podřizováním, bitím/mučením sledovalo více než 10,0 % žen, přičemž nejvíce z nich (16,3 %) sledovalo voyeuristickou pornografii. Mezi muži více než 10,0 % sledovalo tematiku spojenou s fetišismem, exhibicionismem, voyeurismem, frotérismem, znehybněním, biastofilií, ponižováním/podřizováním,

bitím/mučením a nejvíce z nich (37,5 %) sledovalo fetišistickou pornografií. Alespoň jeden druh parafilní pornografie sledovalo 35,0 % žen a 61,8 % mužů a alespoň dva druhy parafilní pornografie sledovalo 22,3 % žen a 43,5 % mužů (viz tabulku 1).

Základním krokem v mé studii bylo rozdělení mužů a žen na ty, kteří v průběhu posledních 6 měsíců sledovali pedofilní pornografií (zobrazující prepubescentní dítě do 12 let), a ty, kteří ji nesledovali. Stejně tak na ty, kteří sledovali hebefilní pornografií (zobrazující pubescentní dítě ve věku 12 – 15 let), a kteří ji nesledovali. Pedofilní pornografií sledovalo 1,6 % žen ($n=79$) a 3,1 % mužů ($n=154$). Hebefilní pornografií sledovalo 1,7 % žen ($n=86$) a 9,6 % mužů ($n=480$; viz tabulku 1). Oba dva typy dětské pornografie sledovalo 2,3 % mužů ($n=115$), konkrétněji 75,7 % sledujících pedofilní pornografie sledovalo i hebefilní pornografií a naopak 24,1 % sledujících hebefilní pornografie sledovalo i tu pedofilní. Také 0,9 % žen ($n=44$) sledovalo oba typy dětské pornografie, přičemž 55,7 % těch, které sledovaly pedofilní pornografií, sledovalo i hebefilní a 51,2 % sledujících hebefilní pornografií sledovalo i tu pedofilní. Často (tedy alespoň jednou týdně) sledovaly pedofilní pornografií pouze 2 ženy, ale 14 mužů (0,3 %) a pedofilní pornografií jen 1 žena, ale 28 mužů (0,6 %). Ohledně sexuální historie zkoumaných jedinců se v celém vzorku našlo 10,3 % žen ($n=516$) a 4,4 % mužů ($n=223$), kteří byli v dětství sexuálně zneužití.

2.3.4 Dětská pornografie a sexuální kontakt s dětmi

Potenciální sexuální kontakt s dětmi

Při zkoumání souvislosti sledování dětské pornografie a potenciálního sexuálního kontaktu s dětmi se u mužů našel významný rozdíl ($U=179355$; $p<.001$), kdy skupina, která sledovala pedofilní pornografií, měla větší tendenci ($Mdn=2$) realizovat sexuální aktivity s prepubescentními dětmi než skupina, která ji nesledovala ($Mdn=1$). U žen byl statisticky významný rozdíl ($U=180849$; $p<.001$), ovšem mediány obou skupin zůstaly stejné ($Mdn=1$). Sledování hebefilní pornografie jsem srovnala s potenciální sexuální aktivitou s pubescentními dětmi stejným způsobem. Muži se i zde významně lišili – sledující s mediánem $Mdn=2$ a nesledující s mediánem $Mdn=1$ ($U=419878$; $p<.001$). Ženy sledující hebefilní pornografií se od žen nesledujících významně lišily, ale tento rozdíl znovu nebyl znatelný na mediánu obou skupin ($Mdn=1$; $U=164473$; $p<.001$).

Korelace zájmu o sexuální kontakt s dětmi a četnosti sledování dětské pornografie

Při Kendallově testu korelace se u mužů našla středně silná pozitivní korelace ($r_{\tau} = 0,473$; $p < .001$) mezi četností sledování pedofilní pornografie a potenciální sexuální aktivitou s prepubescentními dětmi a stejně tak mezi hebefilní pornografií a sexuální aktivitou s pubescentními dětmi ($r_{\tau} = 0,461$; $p < .001$). Naopak u žen byla korelace pedofilní pornografie a chuti realizovat sexuální aktivitu s prepubescentními dětmi slabá ($r_{\tau} = 0,149$; $p < .001$) a mezi hebefilní pornografií a aktivitou s pubescentními dětmi ne o mnoho silnější ($r_{\tau} = 0,274$; $p < .001$).

2.3.5 Dětská pornografie a další druhy pornografie

Běžná heterosexuální pornografie

Dále jsem ověřovala souvislost sledování dětské pornografie s dalšími druhy běžné a parafilní pornografie. Ukázalo se, že u mužů, kteří vůbec, občas a kteří často sledovali heterosexuální pornografii, byl významně rozdílný podíl těch, kteří sledovali i pedofilní pornografii ($\chi^2(2, n = 5019) = 12$; $p = .002$; vůbec: 1,6 %; občas: 3,1 %; často: 4,1 %). Ještě významnější rozdíl mezi skupinami byl u sledování hebefilní pornografie ($\chi^2(2, n = 5018) = 81,5$; $p < .001$; vůbec: 4,2 %; občas: 8,7 %; často: 15,1 %). Mezi ženami byly také znatelné významné rozdíly u pedofilní i hebefilní pornografie ($\chi^2(2, n = 5020) = 25,7$; $p < .001$; $\chi^2(2, n = 5020) = 36,1$; $p < .001$). Ze skupiny nesledující heterosexuální pornografii 0,8 % sledovalo pedofilní pornografii, v kategorii občas sledujících to byla 2,0 % a v kategorii častého sledování 4,7 %. Sledujících hebefilní pornografie bylo v těchto kategoriích popořadě 0,6 %, 2,5 % a 4,7 % (viz tabulka 2).

Tabulka 2: poměr sledujících pedofilní pornografie v kategoriích sledování běžné heterosexuální pornografie

sledující	muži				ženy			
	vůbec (%)	občas (%)	často (%)	<i>p</i>	vůbec (%)	občas (%)	často (%)	<i>p</i>
pedofilní	1,6	3,1	4,1	.002	0,8	2,0	4,7	< .001
hebefilní	4,2	8,7	15,1	< .001	0,6	2,5	4,7	< .001

Běžná homosexuální pornografie

Co se týče homosexuální pornografie, byly významné rozdíly patrné ve skupině mužů sledujících hebefilní pornografii ($\chi^2(2, n = 5018) = 134$; $p < .001$) a ve skupině žen sledujících

oba typy dětské pornografie – pedofilní a hebefilní ($\chi^2(2, n= 5020)= 22,7; p< .001; \chi^2(2, n= 5020)= 35,6; p< .001$). K zajímavému výsledku jsem došla u mužů sledujících pedofilní pornografii, byť statisticky vyšel významný rozdíl ($\chi^2(2, n= 5019)= 130; p< .001$). Mezi muži nesledujícími homosexuální pornografií 1,9 % sledovalo pedofilní pornografii, v kategorii občas sledujících to bylo 9,7 % ovšem v kategorii často sledujících pouze 9,0 %. Mužů sledujících hebefilní pornografií bylo napříč kategoriemi 7,5 %, 20,4 % a 22,0 %. Podíl žen sledujících pedofilní pornografii se v kategoriích odlišoval následovně: 1,1 % mezi nesledujícími, 3,1 % mezi občas sledujícími a 4,8 % mezi často sledujícími homosexuální pornografií. Sledujících hebefilní pornografií bylo v kategoriích postupně 1,1 %, 3,8 % a 4,8 % (viz tabulka 3).

Tabulka 3: poměr sledujících pedofilní pornografie v kategoriích sledování běžné homosexuální pornografie

sledující	muži				ženy			
	vůbec (%)	občas (%)	často (%)	<i>p</i>	vůbec (%)	občas (%)	často (%)	<i>p</i>
pedofilní	1,9	9,7	9,0	<.001	1,1	3,1	4,8	<.001
hebefilní	7,5	20,4	22,0	<.001	1,1	3,8	4,8	<.001

Korelace četnosti sledování běžné a dětské pornografie

Provedení Kendallova testu korelace ukázalo, že u mužů je jak mezi běžnou heterosexuální a pedofilní ($r_{\tau}= 0,042; p< .001$) i hebefilní ($r_{\tau}= 0,128; p< .001$), tak mezi běžnou homosexuální a pedofilní ($r_{\tau}= 0,158; p< .001$) i hebefilní pornografií ($r_{\tau}= 0,163; p< .001$) téměř nulová až slabá pozitivní korelace v četnosti sledování. Ani u žen se neprokázala jediná silnější korelace: heterosexuální a pedofilní ($r_{\tau}= 0,056; p< .001$), heterosexuální a hebefilní ($r_{\tau}= 0,074; p< .001$), homosexuální a pedofilní ($r_{\tau}= 0,062; p< .001$) a homosexuální a hebefilní pornografií ($r_{\tau}= 0,084; p< .001$).

Jiná parafilní pornografie

Ohledně parafilní pornografie výsledek Mann-Whitney U testu ukázal, že muži sledující pedofilní nebo hebefilní pornografii sledovali významně více druhů další parafilní pornografie ($Mdn= 6$ a $Mdn= 4$) než muži nesledující pedofilní a hebefilní pornografii ($Mdn= 1; U= 145981; p< .001; Mdn= 1; U= 460538; p< .001$). Ženy, které nesledovaly pedofilní nebo hebefilní pornografii také nesledovaly téměř žádnou jinou parafilní

pornografii ($Mdn= 0$ a $Mdn= 0$), jinak tomu bylo s ženami sledujícími pedofilní pornografii ($Mdn= 3$) i s ženami sledujícími hebefilní pornografii ($Mdn= 4$), které sledovaly významně více dalších typů pornografie ($U= 75807$; $p< .001$ a $U= 62759$; $p< .001$). Ověřovala jsem i korelaci mezi četností sledování pedofilní a hebefilní pornografie a počtem druhů jiné parafilní pornografie. Při provedení Kendallova testu korelace se u mužů sledujících pedofilní ($r_{\tau}= 0,168$; $p< .001$) a hebefilní pornografii ($r_{\tau}= 0,271$; $p< .001$) i žen sledujících pedofilní ($r_{\tau}= 0,146$; $p< .001$) a hebefilní pornografii ($r_{\tau}= 0,175$; $p< .001$) projevila pouze slabá pozitivní korelace. Co se týče korelace mezi četností sledování pedofilní a hebefilní pornografie, Kendallův test korelace ukázal, že tyto dva druhy spolu mezi ženami i muži ($r_{\tau}= 0,526$; $p< .001$; $r_{\tau}= 0,406$; $p< .001$) středně silně pozitivně korelují.

2.3.6 Dětská pornografie a sexuální historie

Zneužití v dětství

Při zjišťování souvislosti sledování dětské pornografie se zneužitím v dětství se v kontingenční tabulce ukázalo, že skupina mužů sledujících pedofilní pornografii se významně lišila od skupiny nesledujících, a to tak, že mezi nesledujícími byly 4,0 % mužů, kteří zažili sexuální zneužívání, ovšem mezi sledujícími jich bylo celých 18,2 % ($\chi^2(1, n= 5019)= 71,7$; $p< .001$). Podobně ve skupině mužů nesledujících hebefilní pornografii mělo zkušenost se zneužitím 3,6 %, ale ve skupině sledujících hebefilní pornografii 11,5 %, jednalo se tedy o významný rozdíl ($\chi^2(1, n= 5018)= 64$; $p< .001$). Stejnou analýzu jsem provedla s ženami a ani ve skupině sledující pedofilní, ani hebefilní pornografii nebyl významně větší podíl sexuálně zneužitých žen ($\chi^2(1, n= 5020)= 0,493$; $p= .483$; $\chi^2(1, n= 5020)= 2,22$; $p= .136$).

Partnerské vztahy

Srovnání osob sledujících a nesledujících dětskou pornografii na základě jejich partnerských vztahů ukázalo, že muži i ženy nahlásili okolo 3 dlouhodobých vztahů ($Mdn= 3$) a tento počet se nelišil u žádné ze skupin sledujících dětskou pornografii: muži sledující pedofilní ($U= 364463$; $p= .556$) a hebefilní pornografii ($U= 1030000$; $p= .049$), ženy sledující pedofilní ($U= 187125$; $p= .515$) a hebefilní pornografii ($U= 209797$; $p= .854$).

2.3.7 Dětská pornografie, pedofilie a hebefilie

Pedofilní a hebefilní preference

Pomocí kontingenční tabulky jsem sledování dětské pornografie porovnála s pedofilní a hebefilní preferencí a ukázalo se, že mezi muži sledujícími pedofilní pornografii bylo významně více těch, kteří ohlásili střední preferenci pro prepubescentní děti (24,0 % oproti 0,9 % nesledujících) a také více těch, kteří oznámili vysokou pedofilní preferenci (12,3 % oproti 0,2 % nesledujících; $\chi^2(2, n= 5019)= 887; p< .001$; viz tabulku 4). Stejně tak mezi muži sledujícími hebefilní pornografii bylo významně větší procento těch se střední hebefilní preferencí (52,1 %) než mezi nesledujícími (9,7 %) a také více těch s vysokou preferencí (17,9 % oproti 1,4 % nesledujících) ($\chi^2(2, n= 5018)= 1147; p< .001$; viz tabulku 5). U žen byla pouze jedna, která měla vysokou preferenci pro prepubescentní děti, ovšem střední preferenci oznámilo významně více žen sledujících pedofilní pornografii (6,3 % oproti 0,3 % nesledujících; $\chi^2(2, n= 5020)= 71,2; p< .001$; viz tabulku 4). Střední hebefilní preferenci mělo 15,1 % žen sledujících hebefilní pornografii (oproti 1,0 % nesledujících) a vysokou 2,3 % sledujících žen (oproti 0,1 % nesledujících), i tyto rozdíly byly statisticky významné ($\chi^2(2, n= 5020)= 169; p< .001$; viz tabulku 5).

Tabulka 4: poměr kategorií preference pro pedofilní aktivity mezi sledujícími pedofilní pornografie

	muži				ženy			
	žádná	střední	vysoká	<i>p</i>	žádná	střední	vysoká	<i>p</i>
sleduje (%)	63,6	24,0	12,3	< .001	93,7	6,3	0,0	< .001
nesleduje (%)	98,9	0,9	0,2		99,7	0,3	0,0	

Tabulka 5: poměr kategorií preference pro hebefilní aktivity mezi sledujícími hebefilní pornografie

	muži				ženy			
	žádná	střední	vysoká	<i>p</i>	žádná	střední	vysoká	<i>p</i>
sleduje (%)	30,0	52,1	17,9	< .001	82,6	15,1	2,3	< .001
nesleduje (%)	88,9	9,7	1,4		98,9	1,0	0,1	

Pedofilní a hebefilní vzrušení

V kontingenční tabulce se ukázalo, že mezi muži sledujícími pedofilní pornografie bylo významně více těch, kteří z představy aktivit s prepubescentními dětmi pociťovali střední vzrušení (37,0 % oproti 3,1 % nesledujících) a také vysoké vzrušení (16,9 % oproti 0,3 % nesledujících; $\chi^2(2, N= 5019)= 928; p< .001$; viz tabulku 6). A podobně u sledujících hebefilní pornografie bylo významně více těch pociťujících střední (60,4 %) a vysoké vzrušení (24,2 %) z aktivit s pubescentním dítětem (oproti 17,4 % a 2,2 % nesledujících; $\chi^2(2, N= 5018)= 1115; p< .001$; viz tabulku 7). Pouze 4 ženy pociťovaly vysoké vzrušení z aktivit s prepubescentním dítětem, ovšem těch, které pociťovaly střední vzrušení bylo významně více mezi sledujícími pedofilní pornografie (8,9 %) než mezi nesledujícími (0,8 %; $\chi^2(2, N= 5020)= 54,4; p< .001$; viz tabulku 6). U žen sledujících hebefilní pornografii bylo taktéž významně více těch pociťujících střední (27,9 %) a vysoké vzrušení (3,5 %) oproti těm nesledujícím (2,9 % a 0,1 %; $\chi^2(2, N= 5020)= 235; p< .001$; viz tabulku 7).

Tabulka 6: poměr kategorií vzrušení z pedofilních aktivit mezi sledujícími pedofilní pornografie

	muži			<i>p</i>	ženy			<i>p</i>
	žádné	střední	vysoké		žádné	střední	vysoké	
sleduje (%)	46,1	37,0	16,9	< .001	91,1	8,9	0,0	< .001
nesleduje (%)	96,5	3,1	0,3		99,1	0,8	0,1	

Tabulka 7: poměr kategorií vzrušení z hebefilních aktivit mezi sledujícími hebefilní pornografie

	muži			<i>p</i>	ženy			<i>p</i>
	žádné	střední	vysoké		žádné	střední	vysoké	
sleduje (%)	15,4	60,4	24,2	< .001	68,6	27,9	3,5	< .001
nesleduje (%)	80,5	17,4	2,2		97,0	2,9	0,1	

Pedofilní a hebefilní fantazie

Souvislost s poslední dimenzí fantazií se projevila významně u mužů sledujících pedofilní pornografii, kdy 36,4 % mělo fantazie o aktivitách s prepubescentním dítětem občas (oproti 1,0 % nesledujících) a 11,0 % často (oproti 0,1 % nesledujících; $\chi^2(2, N= 5019)= 1323; p< .001$; viz tabulku 8). I mezi sledujícími hebefilní pornografie bylo významně více těch

s občasnými fantaziemi (62,3 % oproti 8,0 % nesledujících) i častými fantaziemi (10,2 % oproti 0,4 % nesledujících; $\chi^2(2, N= 5018)= 1504; p< .001$; viz tabulku 9). Mezi ženami byla pouze jedna s častými pedofilními fantaziemi, ale těch s občasnými bylo významně více u skupiny žen sledujících pedofilní pornografii (5,1 %) než u skupiny nesledujících (0,3 %; $\chi^2(2, N= 5020)= 46,7; p< .001$; viz tabulku 8). Znovu pouze jedna žena měla časté hebefilní fantazie, ovšem větší podíl žen s občasnými fantaziemi byl u sledujících hebefilní pornografie (23,3 %) než u nesledujících (0,6 %; $\chi^2(2, N= 5020)= 498; p< .001$; viz tabulku 9).

Tabulka 8: poměr kategorií fantasií o pedofilních aktivitách mezi sledujícími pedofilní pornografie

	muži			<i>p</i>	ženy			<i>p</i>
	nikdy	občas	často		nikdy	občas	často	
sleduje (%)	52,6	36,4	11,0	< .001	94,9	5,1	0,0	< .001
nesleduje (%)	98,9	1,0	0,1		99,7	0,3	0,0	

Tabulka 9: poměr kategorií fantasií o hebefilních aktivitách mezi sledujícími hebefilní pornografie

	muži			<i>p</i>	ženy			<i>p</i>
	nikdy	občas	často		nikdy	občas	často	
sleduje (%)	27,5	62,3	10,2	< .001	75,6	23,3	1,2	< .001
nesleduje (%)	91,6	8,0	0,4		99,4	0,6	0,0	

2.4 Diskuze

V této studii se podařilo ověřit několik hypotéz vycházejících z předchozích výzkumů a to na reprezentativním vzorku pro Českou republiku. Ukázalo se, že muži (ovšem ne ženy) sledující dětskou pornografii mají větší chuť realizovat sexuální kontakt s dětmi. Výzkum také naznačil, že u mužů a žen, kteří často sledují běžnou heterosexuální nebo homosexuální pornografii, je větší šance, že sledují i pedofilní nebo hebefilní pornografii. A taktéž, že muži a ženy sledující dětskou pornografii s větší pravděpodobností sledují i více dalších typů parafilní pornografie. Ukázalo se, že i v běžné populaci muži (ne však ženy), kteří sledují dětskou pornografii, byli v dětství spíše zneužití. Nic naopak nenasvědčovalo tomu, že by

osoby sledující dětskou pornografii měli za život méně dlouhodobých vztahů. Výsledky ale ukázaly, že sledování dětské pornografie (spíše u mužů) do jisté míry souviselo s pedofilii a hebefilii.

Studie ukázala, že muži, kteří sledují pedofilní nebo hebefilní pornografii, mají větší chuť realizovat sexuální aktivity s pre/pubescentními dětmi než muži, kteří dětskou pornografii nesledují, a tato souvislost závisela i na četnosti sledování. Každopádně průměrná odpověď sledující skupiny se stále držela kolem druhého stupně pětibodové škály. Zároveň protože se jednalo pouze o hypotetickou otázku „*kdyby to bylo v naší společnosti povoleno*“ a také chuť realizovat určitou aktivitu nemusí vyústit ve skutečnou realizaci, nemůžeme výsledek interpretovat jako pravděpodobnost, že se tito muži dopustí sexuálního deliktu na dítěti. Jak již bylo popsáno v dřívějších studiích (např. Malamuth, 2018; Seto et al., 2011), vliv na realizaci sexuálního kontaktu s dítětem může mít mnoho dalších rizikových faktorů, ke kterým patří třeba asociální charakteristiky nebo nedostatek intimity. Ženy sledující i nesledující pedofilní či hebefilní pornografii se od sebe lišily jen o pár desetin bodu na škále, a tedy ani jedna skupina neměla chuť realizovat sexuální aktivity s dětmi. Zdá se tedy, že v tomto ohledu nemá sledování dětské pornografie na ženy tak výrazný vliv jako na muže.

Výzkum dále našel souvislost sledování dětské pornografie s jinou pornografií. Avšak výsledky týkající se běžné heterosexuální a homosexuální pornografie nebyly zcela jednoznačné. Ve skupině mužů často sledujících homosexuální pornografii nebyl větší podíl sledujících pedofilní pornografie než mezi muži občas sledujícími. Kromě tohoto případu bylo u mužů i žen, kteří sledovali běžnou pornografii často, zároveň i větší procento osob sledujících dětskou pornografii. To by odpovídalo výsledkům předchozích studií (Seto, 2015; Svedin et al., 2011), kde časté sledování pornografie souviselo se sledováním extrémnějších typů pornografie, jako je zobrazení sexuálních aktivit s dětmi. Ovšem tento vztah se neprojevil v korelaci četnosti sledování obou typů pornografie. Nabízí se pro to vysvětlení, že někteří lidé často sledující běžnou pornografii si výjimečně vyhledají i dětskou pornografii, aniž by je primárně zajímala, a naopak jiní lidé častěji sledují dětskou pornografii a tu běžnou vyhledávají pouze občas. Mezi počtem parafileálních typů pornografie a sledováním dětské pornografie se našla jasná souvislost, ale podobně jako u běžné

pornografie četnost sledování pouze slabě pozitivně korelovala s tímto počtem. I přesto se tím potvrzují zjištění jak kvantitativní studie Quaylové a Taylora (2002), tak kvantitativní výzkum Endrasse et al. (2009), že většina konzumentů dětské pornografie se zajímala i o další typy parafilní pornografie. Podobně mezi sledováním pedofilní a hebefilní pornografie se ukázala významná souvislost, přestože průnik těchto dvou typů nebyl zdaleka stoprocentní.

Pravděpodobně nejvýznamnějším výsledkem této studie bylo potvrzení souvislosti mezi sexuálním zneužitím v dětství a pozdějším sledováním dětské pornografie. V souladu s předchozími studii (např. Babchishin et al., 2011) bylo mezi muži sledujícími dětskou pornografii větší procento těch, kteří byli v dětství zneužiti. Zároveň se tento efekt vůbec neprojevil u žen, což by naznačovalo tomu, že pokud je zde nějaký vliv na psychosexuální vývoj (Seto et al., 2015), jsou muži a ženy jinak ovlivněni touto zkušeností, případně že ženy tento zážitek zpracují jiným způsobem. Co do počtu dlouhodobých vztahů se skupiny osob sledující dětskou pornografii nijak nelišily od běžné populace, a tedy alespoň v tomto ohledu se neprojevily možné problémy v navazování intimních vztahů mezi sledujícími popsané v dřívějších studiích (Laulik et al., 2007).

Ve výzkumu se nakonec také projevila souvislost sledování dětské pornografie se třemi dimenzemi pedofilní a hebefilní preference. Muži sledující pedofilní a hebefilní pornografii podstatně více nahlašovali střední až silnou preferenci pro pedofilní a hebefilní aktivity. Zároveň ti, kteří častěji sledovali dětskou pornografii si také častěji představovali sexuální aktivity s dětmi a popisovali je jako více vzrušující. Naopak mezi ženami byla silná preference pro sexuální aktivity s dětmi téměř nulová, byť u střední preference bylo patrné, že ženy sledující dětskou pornografii mají silnější preferenci než ženy nesledující. Podobně tomu bylo u fantazií o sexuálních aktivitách s dětmi a u popisovaného vzrušení z pedofilních aktivit, kde se významný rozdíl projevilo pouze u středních hodnot, protože k hodnotám na úplném konci škály se přihlásilo minimum žen. Toto zjištění naznačuje tomu, že u mužů by sledování dětské pornografie mohlo být jedním z ukazatelů pedofilie či hebefilie, jak navrhovali Seto, Cantor a Blanchard (2006), každopádně u nejvyšších hodnot škály se nikdy neobjevila více než polovina sledujících, a proto tento ukazatel nebude samostatně dostačující.

2.5 Limity a návrhy na další zkoumání

Výsledky této studie s sebou nesou určité limity, které se při její interpretaci musí vzít v potaz. Protože byl výzkum proveden na velkém reprezentativním vzorku pro Českou republiku, jsou jeho výsledky lépe zobecnitelné na celou populaci. Protože jsem ovšem zpracovávala problematiku, která se dotýká poměrně malé části obyvatelstva, skupina osob sledujících dětskou pornografii (na kterou je zaměřena tato studie) byla také malá, což mohlo ovlivnit finální výsledky. Tento problém byl patrný hlavně mezi ženami, kde u některých proměnných žádná z respondentek nevybrala krajní možnost odpovědi.

Protože se jednalo o self-reportovou studii, některé údaje nemusely přesně odpovídat realitě, a to především u otázek, u kterých některé odpovědi byly více společensky žádoucí. Jelikož držení dětské pornografie je podle zákona nelegální, mohli se někteří respondenti vyhnout odpovědi na sledování dětské pornografie, což by znamenalo, že nebyli zahrnuti do vzorku sledujících. Díky tomu, že dotazník byl vyplňován online, a tedy v soukromí a větší anonymitě, měl by tento problém být co nejvíce minimalizován.

Dalším limitem byla omezená možnost srovnání výsledků s předchozími studiemi z důvodu použití jiných měřítek. Konkrétně škálování časových intervalů u otázek týkajících se četnosti sledování pornografie se napříč různými studiemi liší. Například podle výzkumů ze Spojených států a výzkumu z Německa a Polska největší procento mužů (tj. prostřední hodnota) sleduje pornografii párkrát do měsíce či párkrát týdně (Bridges et al., 2016; Martyniuk et al., 2016), což je v našem výzkumu předposlední resp. poslední číslovanou hodnotou, a tedy nemáme přesnější údaje o častějším sledování.

Zdá se, že lidé sledující dětskou pornografii z tohoto netvoří žádnou homogenní skupinu, kterou by bylo možné výstižně charakterizovat jednou z výše diskutovaných souvislostí. Další výzkum by proto mohl směřovat k bližšímu popisu osob sledujících dětskou pornografii. Bylo by přínosné prozkoumat motivace, které jedince vedou ke sledování tohoto obsahu (obzvláště ty, kteří nepocítují žádný pedofilní nebo hebefilní zájem). Cenná by byla také reprezentativní data o sexuálním kontaktu s dětmi, zvláště pokud bychom je mohli porovnat s mírou pedofilního a hebefilního zájmu a s četností sledování dětské pornografie. Výzkum by se dále mohl zaměřit na osobnostní rysy osob sledujících dětskou pornografii v porovnání s osobami nesledujícími a také na další možné souvislosti

(jako deprese či asociální chování). Blíže by se měla zkoumat také souvislost se zneužitím v dětství, abychom určili vlivy, které se mohou podílet na pozdějším sexuálním chování, nejlépe by k tomu sloužila longitudinální studie. Poznání v tomto směru je pro nás důležité, abychom mohli identifikovat rizikové faktory sledování dětské pornografie a zaměřit se na jeho prevenci.

3 Závěr

Ve své práci jsem vysvětlila pojem parafilie a popsala několik jejich nejobvyklejších typů. Přiblížila jsem diagnostická kritéria a využívané metody. Hlavně jsem se ovšem zaměřila na pedofilii a hebefilii, jejich výskyt a již dříve studované souvislosti (jako sexuální kontakt s dětmi nebo vlastní zneužívání v dětství). Jelikož hlavním tématem mé studie je pornografie, popsala jsem úskalí jejího výzkumu vyplývající z její různorodého podoby, a tím pádem obtížnější definice. Konkrétněji jsem se zaměřila na dětskou pornografii, která zásadním způsobem narušuje život dětí, kterým bylo ublíženo v procesu její tvorby. Shrnula jsem ovšem také to, co dosud víme o uživatelích dětské pornografie a jejich komunitách. Protože dřívější studie poukázaly na různé faktory přítomné především mezi muži obviněnými z držení dětské pornografie, zaměřila jsem se na několik z nich, konkrétně sexuální delikvence s dětskými oběťmi, obecné sledování pornografie, zkušenost se zneužitím v dětství a intimní vztahy.

Hlavním cílem mého výzkumu bylo ověřit několik výše zmíněných možných souvislostí se sledováním dětské pornografie a to na reprezentativním vzorku pro Českou republiku. Využívala jsem data z celonárodního výzkumu parafilních preferencí, která sesbíral tým Kláry Bártové, Renáty Androvičové, Lucie Krejčové, Petra Weisse a Kateřiny Klapilové v rámci projektu zaštiťovaného NUDZ a FHS UK. Díky takto rozsáhlému vzorku běžné populace bylo možné popsat, jak časté je sledování dětské, běžné heterosexuální a homosexuální i další parafilní pornografie mezi ženami i muži v Česku. Především jsem ale zkoumala, jak se osoby sledující dětskou pornografii liší od osob nesledujících dětskou pornografii, přičemž jsem se soustředila zvláště na pedofilní a hebefilní obsah a na muže a ženy, což je v dřívějších výzkumech spíše výjimkou.

Po provedení statistické analýzy se mi podařilo získat výsledky, které v mnoha případech souhlasily s předchozími studiemi. Nejzajímavějšími výsledky bylo nalezení souvislosti se zneužitím v dětství, která se ovšem projevila pouze u mužů, a dále pak vyšší tendence realizovat sexuální kontakt s dětmi mezi muži sledujícími dětskou pornografii, která se taktéž netýkala žen. Studie tedy našla poměrně podstatné rozdíly mezi pohlavími. Nakonec jsem navrhla pár možností, kam by se mohl ubírat další výzkum dětské pornografie.

Seznam použité literatury

- American Psychiatric Association, D., & American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5* (Vol. 5, No. 5). Washington, DC: American psychiatric association.
- Babchishin, K. M., Karl Hanson, R., & Hermann, C. A. (2011). The characteristics of online sex offenders: A meta-analysis. *Sexual Abuse, 23*(1), 92-123.
- Bártová, K., Androvičová, R., Krejčová, L., Weiss, P., & Klapilová, K. (2021). The prevalence of paraphilic interests in the Czech population: Preference, arousal, the use of pornography, fantasy, and behavior. *The Journal of Sex Research, 58*(1), 86-96.
- Blanchard, R., Kuban, M. E., Blak, T., Cantor, J. M., Klassen, P. E., & Dickey, R. (2009). Absolute versus relative ascertainment of pedophilia in men. *Sexual Abuse, 21*(4), 431-441.
- Blanchard, R., Lykins, A. D., Wherrett, D., Kuban, M. E., Cantor, J. M., Blak, T., ... & Klassen, P. E. (2009). Pedophilia, hebephilia, and the DSM-V. *Archives of sexual behavior, 38*, 335-350.
- Bridges, A. J., & Morokoff, P. J. (2011). Sexual media use and relational satisfaction in heterosexual couples. *Personal Relationships, 18*(4), 562-585.
- Bridges, A. J., Sun, C. F., Ezzell, M. B., & Johnson, J. (2016). Sexual scripts and the sexual behavior of men and women who use pornography. *Sexualization, Media, & Society, 2*(4), 2374623816668275.
- Briere, J., & Runtz, M. (1989). University males' sexual interest in children: Predicting potential indices of "pedophilia" in a nonforensic sample. *Child Abuse & Neglect, 13*(1), 65-75.
- Cambridge University Press. (n.d.). Grooming. In *Cambridge dictionary*. Retrieved June 18, 2023 from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/grooming>
- Diamond, M., Jozifkova, E., & Weiss, P. (2011). Pornography and sex crimes in the Czech Republic. *Archives of sexual behavior, 40*, 1037-1043.
- Dombert, B., Schmidt, A. F., Banse, R., Briken, P., Hoyer, J., Neutze, J., & Osterheider, M. (2016). How common is men's self-reported sexual interest in prepubescent children?. *The Journal of Sex Research, 53*(2), 214-223.
- Döring, N. M. (2009). The Internet's impact on sexuality: A critical review of 15 years of research. *Computers in Human Behavior, 25*(5), 1089-1101.
- Döring, N. M. (2009). The Internet's impact on sexuality: A critical review of 15 years of research. *Computers in Human Behavior, 25*(5), 1089-1101.

- Endrass, J., Urbaniok, F., Hammermeister, L. C., Benz, C., Elbert, T., Laubacher, A., & Rossegger, A. (2009). The consumption of Internet child pornography and violent and sex offending. *BmC Psychiatry, 9*(1), 1-7.
- Fisher, W. A., Kohut, T., Di Gioacchino, L. A., & Fedoroff, P. (2013). Pornography, sex crime, and paraphilia. *Current psychiatry reports, 15*, 1-8.
- Forsman, M., Johansson, A., Santtila, P., Sandnabba, K., & Långström, N. (2015). Sexually coercive behavior following childhood maltreatment. *Archives of Sexual Behavior, 44*, 149-156.
- Interagency Working Group. (2016). Terminology Guidelines for the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse. *ECPAT International and ECPAT Luxembourg, Luxemburgo. Consultado el, 9*.
- Internet Watch Foundation. (2022). *The Annual Report 2022*.
- Jespersen, A. F., Lalumière, M. L., & Seto, M. C. (2009). Sexual abuse history among adult sex offenders and non-sex offenders: A meta-analysis. *Child abuse & neglect, 33*(3), 179-192.
- Joyal, C. C., & Carpentier, J. (2017). The prevalence of paraphilic interests and behaviors in the general population: A provincial survey. *The journal of sex research, 54*(2), 161-171.
- Kohut, T., Balzarini, R. N., Fisher, W. A., Grubbs, J. B., Campbell, L., & Prause, N. (2019). Surveying pornography use: A shaky science resting on poor measurement foundations. *The Journal of Sex Research, 57*(6), 722-742.
- Laulik, S., Allam, J., & Sheridan, L. (2007). An investigation into maladaptive personality functioning in Internet sex offenders. *Psychology, Crime & Law, 13*(5), 523-535.
- Malamuth, N. M. (2018). “Adding fuel to the fire”? Does exposure to non-consenting adult or to child pornography increase risk of sexual aggression?. *Aggression and violent behavior, 41*, 74-89.
- Malamuth, N. M., Hald, G. M., & Koss, M. (2012). Pornography, individual differences in risk and men’s acceptance of violence against women in a representative sample. *Sex Roles, 66*, 427-439.
- Martyniuk, U., Briken, P., Sehner, S., Richter-Appelt, H., & Dekker, A. (2016). Pornography use and sexual behavior among Polish and German university students. *Journal of sex & marital therapy, 42*(6), 494-514.
- McCarthy, J. A. (2010). Internet sexual activity: A comparison between contact and non-contact child pornography offenders. *Journal of sexual aggression, 16*(2), 181-195.
- Quayle, E. (2008). The COPINE project. *Irish Probation Journal, 5*(9), 65-83.

- Quayle, E., & Taylor, M. (2002). Child pornography and the Internet: Perpetuating a cycle of abuse. *Deviant behavior*, 23(4), 331-361.
- Ray, J. V., Kimonis, E. R., & Seto, M. C. (2014). Correlates and moderators of child pornography consumption in a community sample. *Sexual Abuse*, 26(6), 523-545.
- Riegel, D. L. (2004). Effects on boy-attracted pedosexual males of viewing boy erotica. *Archives of Sexual Behavior*, 33(4), 321-323.
- Riegel, D. L. (2004). Effects on boy-attracted pedosexual males of viewing boy erotica. *Archives of Sexual Behavior*, 33(4), 321-323.
- Savoie, V., Quayle, E., & Flynn, E. (2021). Prevalence and correlates of individuals with sexual interest in children: A systematic review. *Child Abuse & Neglect*, 115, 105005.
- Seigfried-Spellar, K. C., & Rogers, M. K. (2013). Does deviant pornography use follow a Guttman-like progression?. *Computers in Human Behavior*, 29(5), 1997-2003.
- Seto, M. C. (2004). Pedophilia and sexual offenses against children. *Annual Review of Sex Research*, 15(1), 321-361.
- Seto, M. C. (2010). Child pornography use and internet solicitation in the diagnosis of pedophilia. *Archives of sexual behavior*, 39(3), 591-593.
- Seto, M. C., Cantor, J. M., & Blanchard, R. (2006). Child pornography offenses are a valid diagnostic indicator of pedophilia. *Journal of abnormal psychology*, 115(3), 610.
- Seto, M. C., Hermann, C. A., Kjellgren, C., Priebe, G., Svedin, C. G., & Långström, N. (2015). Viewing child pornography: Prevalence and correlates in a representative community sample of young Swedish men. *Archives of sexual behavior*, 44(1), 67-79.
- Seto, M. C., Karl Hanson, R., & Babchishin, K. M. (2011). Contact sexual offending by men with online sexual offenses. *Sexual Abuse*, 23(1), 124-145.
- Seto, M. C., Maric, A., & Barbaree, H. E. (2001). The role of pornography in the etiology of sexual aggression. *Aggression and violent behavior*, 6(1), 35-53.
- Smallbone, S. W., & McCabe, B. A. (2003). Childhood attachment, childhood sexual abuse, and onset of masturbation among adult sexual offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 15, 1-9.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV (Úř. věst. L 335, 17.12.2011, s. 1–14)-
- Svedin, C. G., Åkerman, I., & Priebe, G. (2011). Frequent users of pornography. A population based epidemiological study of Swedish male adolescents. *Journal of adolescence*, 34(4), 779-788.

Taylor, M., & Quayle, E. (2001). *Child pornography: An internet crime*. Psychology press.

Taylor, M., Holland, G., & Quayle, E. (2001). Typology of paedophile picture collections. *The Police Journal*, 74(2), 97-107.

Wiederman, M. W. (2003). Paraphilia and fetishism. *The Family Journal*, 11(3), 315-321.

World Health Organization. (1993). *The international classification of diseases. Classification of mental and behavioural disorders. Diagnostic criteria for research*. Geneva, Switzerland.